

Brüssel, 9.12.2020
COM(2020) 791 final

2020/0350 (COD)

Ettepanek:

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS,

millega muudetakse määrust (EL) 2018/1862, milles käsitletakse Schengeni infosüsteemi (SIS) loomist, toimimist ja kasutamist politseikoostöös ja kriminaalasjades tehtavas õigusalas koostöös, Europoli poolt hoiatusteadete sisestamise osas

SELETUSKIRI

1. ETTEPANEKU TAUST

• Ettepaneku põhjused ja eesmärgid

Kuritegevus ja terrorism on piiriülesed, sest kurjategijad ja terroristid kasutavad ära üleilmastumisest ja liikuvusest tulenevaid eeliseid. Seetõttu on ELi sisejulgeoleku jaoks nii ELi välispiiril kui ka liidu territooriumil üha olulisem teave, mida kolmandad riigid jagavad ELiga kuritegevuse ja terrorismi kohta. Ometi on praegu piiratud kolmandatest riikidest pärit teabe jagamine isikute kohta, keda on ELis kuriteo või terroriakti toimepanekus kahtlustatud või kes on selles süüdi mõistetud¹. Täpsemalt öeldes on **piiratud kolmandatelt riikidelt saadud teabe jagamine liikmesriikide eesliini ametnikega** (politsei- ja piirivalveametnikud), kui neil seda vaja on. Sama kehtib teabe kohta, mida rahvusvahelised organisatsioonid jagavad Europoliga.

See **probleem tekib näiteks seoses jätkuvate jõupingutustega, mida tehakse terroristidest välisvõitlejate avastamiseks**. Europoli 2020. aasta juuni aruandes terrorismi olukorra ja suundumuste kohta² märgitakse, et kuigi arvatakse, et paljud terroristidest välisvõitlejad on kas tapetud või neid hoitakse kinni Süüria kirdeosas asuvates kinnipidamis- või pagulaslaagrites, on väga paljude terroristidest välisvõitlejate asukoht endiselt teadmata. Aruande kohaselt on kaos ja konfliktipiirkonnast saadud teabe vähesus viinud selleni, et liikmesriikidele kättesaadav teave terroristidest välisvõitlejate kohta on piiratud ja kontrollimatu. Samamoodi tunnistatakse nõukogu 2020. aasta juuni järeldustes terrorismi ja vägivaldse äärmusluse ennetamise ja nende vastu võitlemisega seotud ELi välistegevuse kohta, et „terroristidest välisvõitlejad jäävad eelseisvatel aastatel suureks ühiseks julgeolekuprobleemiks“, ning kutsutakse üles teostama tõhusamat ja õigeaegset koostööd ja teabevahetust liikmesriikide, Europoli ning muude asjaomaste ELi osalejate vahel³. Teave, mille Europol sisestab oma infosüsteemidesse, eelkõige kolmandatelt riikidelt saadud andmete analüüsi tulemused, ei jõua lõppkasutajateni samal viisil kui teave, mida liikmesriigid esitavad Schengeni infosüsteemi (SIS).

Europoli hinnangul **ei ole praegu SISI sisestatud umbes 1 000 väljastpoolt ELi pärit terroristist välisvõitlejat käsitlev teave**, mille usaldusväärsed kolmandad riigid on esitanud Europolile ja üksikutele liikmesriikidele. SIS kui ELis kõige laialdasemalt kasutatav teabevahetust võimaldav andmebaas annab politsei- ja piirivalveametnikele reaajas vahetu juurdepääsu isikuid ja esemeid käsitlevatele hoiatusteadetele, sealhulgas kahtlustatavaid ja kurjategijaid käsitlevatele hoiatusteadetele. Kuna SISis puuduvad hoiatusteaded 1 000 väljastpoolt ELi pärit terroristist välisvõitleja kohta, on oht, et piirivalve- või politseiametnikud ei avasta neid, kui nad soovivad siseneda ELi või kui neid kontrollitakse ELi territooriumil. See kujutab endast olulist turvalünka.

¹ Käesoleval juhul hõlmab mõiste „kahtlustatavad ja kurjategijad“ järgmisi isikuid: a) isikud, keda kahtlustatakse Europoli pädevusse kuuluva kuriteo toimepanemises või selles osalemises või kes on sellises kuriteos süüdi mõistetud; b) isikud, kelle puhul on faktilisi tõendeid või piisav alus uskuda, et nad panevad toime Europoli pädevusse kuuluvaid kuritegusid.

² <https://www.europol.europa.eu/activities-services/main-reports/european-union-terrorism-situation-and-trend-report-te-sat-2020>.

³ <https://www.consilium.europa.eu/et/press/press-releases/2020/06/16/preventing-and-counteracting-terrorism-and-violent-extremism-council-adopts-conclusions-on-eu-external-action/>.

Sellega seoses tuletati nõukogu 2018. aasta juuni järeldustes koostöö ja Schengeni infosüsteemi (SIS) kasutamise tugevdamise kohta terrorismi või terroristliku tegevusega seotud isikute, sealhulgas terroristidest välisvõitlejate käsitlemiseks juba meelde vajadust tagada, et „Euroopa süsteemidesse ja platvormidesse laaditakse järjepidevalt ja süstemaatiliselt üles teave terroristidest välisvõitlejate kohta [...]“⁴. Nõukogu viitas vajadusele rakendada „terroristidest välisvõitlejate suhtes järjepidevat kolmetasandilist teabevahetuse lähenemisviisi, kasutades optimaalselt ja pidevalt SISi ja Europolit andmeid, mis on Europolit käsutuses ristkontrolli [...] ja analüüsi tegemiseks asjakohaste analüüsiprojektide raames“. Ometi **ei ole liikmesriikidel alati võimalik sisestada kolmandatelt riikidelt või rahvusvahelistelt organisatsioonidelt terroristidest välisvõitlejate kohta saadud teavet SISi**, et teha see kättesaadavaks teiste liikmesriikide politsei- ja piirivalveametnikele. Esiteks jagavad mõned kolmandad riigid kahtlustatavate ja kurjategijate andmeid ainult Europoliga ja võimalik, et ka mõne liikmesriigiga. Teiseks, isegi kui liikmesriik saab kahtlustatavate ja kurjategijate kohta teavet otse kolmandalt riigilt või Europolit kaudu, ei pruugi tal olla võimalik anda asjaomase isiku kohta välja hoiatusteadet siseriiklikes õigusaktides sätestatud piirangute tõttu (nt vajadus määrata kindlaks seos riikliku jurisdiktsiooniga). Kolmandaks ei pruugi liikmesriigil olla vahendeid saadud teabe piisavaks analüüsimiseks ega kontrollimiseks. See tekitab lõhe ühest küljest kolmandate riikide poolt Europolile ja liikmesriikidele kahtlustatavate ja kurjategijate kohta kättesaadavaks tehtava teabe ning teisest küljest sellise teabe politsei- ja piirivalveametnikele vajaduse korral kättesaadavaks tegemise vahel.

Seoses võimaliku **ELi tasandi lahendusega** on üldiselt teada, et **Europolit** käsutuses on kahtlustatavate ja kurjategijate kohta väärtuslik teave, mille Europol on saanud kolmandatelt riikidelt ja rahvusvahelistelt organisatsioonidelt. Pärast seda, kui Europol on analüüsinud kolmandatelt riikidelt ja rahvusvahelistelt organisatsioonidelt kahtlustatavate ja kurjategijate kohta saadud teavet, sealhulgas võrrelnud seda teabega, mis on tema andmebaasides juba olemas, et kinnitada teabe täpsust ja täiendada seda muude andmetega, peab Europol tegema oma analüüsi tulemused kättesaadavaks kõikidele liikmesriikidele. Europol kasutab sel eesmärgil oma infosüsteeme, et teha kolmandatelt riikidelt kahtlustatavate ja kurjategijate kohta saadud teabe analüüs liikmesriikidele kättesaadavaks. Samuti kannab Europol nende kolmandate riikide kodanike puhul, kes on ELi välispiiride ületamisel viisanõudest vabastatud, kolmandatelt riikidelt saadud teabe ELi reisiinfo ja -lubade süsteemi (ETIAS) jälgimisnimekirja⁵. Jälgimisnimekirja aitab liikmesriikidel hinnata, kas reisiluba taotleval isikul kujutab endast julgeolekuohtu.

Europolil ei ole aga võimalik anda kolmandatelt riikidelt saadud teavet kahtlustatavate ja kurjategijate kohta otse ja reaajas liikmesriikide politsei- ja piirivalveametnikele. Politsei- ja piirivalveametnikel puudub otsene juurdepääs Europolit infosüsteemidele ja andmetele, mille Europol on sisestanud ETIASe jälgimisnimekirja. Europolit infosüsteemid toetavad uurijate, kriminaaljälitusametnike ja analüütikute tööd liikmesriikides. Kuigi iga liikmesriik otsustab ise, millistel pädevatel riiklikel asutustel on lubatud teha Europoliga otsest koostööd,⁶ ei ole politsei- ja piirivalveametnikel tavaliselt võimalik Europolit infosüsteemidesse pääseda.

Kuigi Europolil on võimalik isikuid SISis kontrollida ja alates 2021. aasta märtsist teavitatakse teda päringutabamustest seoses teiste liikmesriikide sisestatud hoiatusteadetega, mis puudutavad terrorismi, ei saa Europol sisestada hoiatusteadteid SISi, mis on kõige

⁴ <https://www.consilium.europa.eu/media/36284/st09680-en18.pdf>.

⁵ Määrus (EL) 2018/1240.

⁶ Määruse (EL) 2016/794 artikli 7 lõige 5.

laialdasemalt kasutatav ELi teabejagamist võimaldav andmebaas, millele piirivalve- ja politseiametnikel on otsene juurdepääs. Seetõttu ei pruugi Europoli valduses olev kolmandatest riikidest pärit oluline teave kahtlustatavate ja kurjategijate kohta jõuda riigi tasandi lõppkasutajateni, kui nad seda vajavad. See hõlmab selliste andmete analüüsi, mille Europol on saanud kolmandatelt riikidelt ja rahvusvahelistelt organisatsioonidelt terroristidest välisvõitlejate, aga ka organiseeritud kuritegevuses (nt uimastikaubanduses) või rasketes kuritegudes (nt laste seksuaalses kuritarvitamises) osalevate isikute kohta.

Võttes arvesse Europoli infosüsteemide ja SISi eesmärkide erinevusi, on nende süsteemide ulatus väga erinev.

	Europoli infosüsteem	Schengeni infosüsteem
Kasutajad	8 587 kasutajat (2019. aasta lõpp)	Kõik piirivalve- ja politseiametnikud liikmesriikides ⁷
Kontrollide arv (2019. aastal) ⁸	5,4 miljonit	6,6 miljardit

Selle turvalünga kõrvaldamiseks on käesoleva ettepaneku eesmärk luua uus hoiatusteadete kategooria spetsiaalselt Europoli jaoks, et anda politsei- ja piirivalveametnikele otse ja reaalajas teavet. Selleks on vaja muuta nii määrust (EL) 2016/794, mis käsitleb Euroopa Liidu Õiguskaitsekoostöö Ametit (Europol),⁹ kui ka määrust (EL) 2018/1862, milles käsitletakse Schengeni infosüsteemi (SIS) loomist, toimimist ja kasutamist politseikoostöös ja kriminaalasjades tehtavas õigusalasest koostöös¹⁰. Kuna kõnealuses kahes määruses osalevad eri liikmesriigid, esitatakse muudatusettepanekud muutuva geomeetriaga seotud põhjustel kahes eraldi, kuid loogiliselt seotud ettepanekus.

Käesolevas ettepanekus käsitletakse määruse (EL) 2018/1862 muutmist. Ettepaneku eesmärk on võimaldada Europolil sisestada hoiatusteadeteid kahtlustatavate ja kurjategijate kohta SISi uue hoiatusteadete kategooriana, mida Europol saab kasutada üksnes konkreetsetel ja täpselt

⁷ Schengeni infosüsteemis osaleb 25 liikmesriiki (Austria, Belgia, Bulgaaria, Eesti, Hispaania, Horvaatia, Itaalia, Kreeka, Leedu, Luksemburg, Läti, Madalmaad, Malta, Poola, Portugal, Prantsusmaa, Rootsi, Rumeenia, Saksamaa, Slovakkia, Sloveenia, Soome, Taani, Tšehhi Vabariik ja Ungari). Irimaal ja Küprosel on käimas ettevalmistused süsteemi ühendamiseks 2021. aastal. Süsteemiga on ühendatud neli Schengeni lepinguga ühinenud riiki (Island, Liechtenstein, Norra ja Šveits). Europolil, Euroopa Piiri- ja Rannikuvalve Ameti lähetatud rühmadel ning Euroopa Liidu Kriminaalõiguslasest Koostöö Ametil (Eurojust) on juurdepääs süsteemi konkreetsetele osadele, kuid nad ei saa süsteemi hoiatusteadeteid sisestada.

⁸ Schengeni infosüsteemi kohta on tabelis esitatud kõigi süsteemile juurdepääsu omavate kasutajate kõik 2019. aastal tehtud kontrollid. Schengeni infosüsteemi kontrollides võrdlevad kasutajad andmeid hoiatusteadetega, millele neil on juurdepääs (nende hulka ei kuulu alati õiguskaitsealasest hoiatusteadeteid).

⁹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. mai 2016. aasta määrus (EL) 2016/794, mis käsitleb Euroopa Liidu Õiguskaitsekoostöö Ametit (Europol) ning millega asendatakse ja tunnistatakse kehtetuks nõukogu otsused 2009/371/JSK, 2009/934/JSK, 2009/935/JSK, 2009/936/JSK ja 2009/968/JSK (ELT L 135, 24.5.2016, lk 53).

¹⁰ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 28. novembri 2018. aasta määrus (EL) 2018/1862, milles käsitletakse Schengeni infosüsteemi (SIS) loomist, toimimist ja kasutamist politseikoostöös ja kriminaalasjades tehtavas õigusalasest koostöös ning millega muudetakse nõukogu otsust 2007/533/JSK ja tunnistatakse see kehtetuks ning tunnistatakse kehtetuks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EÜ) nr 1986/2006 ning komisjoni otsus 2010/261/EL (ELT L 312, 7.12.2018, lk 56).

kindlaks määratud juhtudel ja asjaoludel. SISi jaoks on see oluline paradigma muutus, sest seni said SISis andmeid sisestada, ajakohastada ja kustutada ainult liikmesriigid ning Europolil oli lugemisõigusega juurdepääs, mis hõlmas kõiki hoiatusteadete kategooriaid. Europol saaks **kolmandatest riikidest pärineva teabe või rahvusvahelistelt organisatsioonidelt saadud teabe analüüsile** tuginedes hoiatusteadeteid sisestada Europoli pädevusalasse kuuluvate kuritegude kohta ja ainult nende kolmandate riikide kodanike kohta, kellele vaba liikumise õigus ei laiene.

Uue hoiatusteadete kategooria eesmärk on, et päringutabamuse korral teavitatakse hoiatusteadete politsei- või piirivalveametnikku sellest, et asjaomast isikut kahtlustatakse seotuses Europoli pädevusalasse kuuluva kuriteoga. Europolile tuleb teatada (riikliku SIRENE büroo kaudu), et isik on leitud ning kontrolli koht, aeg ja põhjus. Peale selle teate esitamise ei oleks liikmesriigil, kus päringutabamus saadi, muid kohustusi. Sellegipoolest saaks täideviiv liikmesriik igal üksikjuhul eraldi, sealhulgas Europolilt saadud taustteabe põhjal otsustada, kas isiku suhtes tuleb siseriikliku õiguse alusel ja täiesti selle liikmesriigi äranägemisel võtta täiendavaid meetmeid.

Kuna kolmandate riikide või rahvusvaheliste organisatsioonide teabevahetus kahtlustatavate ja kurjategijate kohta hõlmab isikuandmete töötlemist, võetakse tuvastatud probleemi lahendamise poliitikavariantide hindamisel **täielikult arvesse kohustust austada põhiõigusi ja eelkõige õigust isikuandmete kaitsele.**

- **Kooskõla poliitikavaldkonnas praegu kehtivate õigusnormide ja muude liidu tegevuspõhimõtetega**

Ettepanek on tihedalt seotud järgmiste liidu poliitikavaldkondadega ja täiendab neid:

- (1) sisejulgeolek, eelkõige terrorismivastase võitluse pakett, mille osa käesolev ettepanek on;
- (2) andmekaitse, niivõrd, kuivõrd käesoleva ettepanekuga tagatakse nende isikute põhiõiguste kaitse, kelle isikuandmeid SISis töödeldakse;
- (3) liidu välispoliitika, eelkõige ELi delegatsioonide töö ja terrorismivastane võitlus / julgeolekupoliitika kolmandates riikides.

Ettepanek on ka tihedalt seotud kehtivate liidu õigusaktidega ja täiendab neid, nimelt järgmistes valdkondades:

- (1) Europol, niivõrd, kuivõrd käesolevas ettepanekus antakse Europolile lisaõigused töödelda ja vahetada oma volituste piires andmeid SISis;
- (2) välispiiride haldamine: ettepanek täiendab Schengeni piirieskirjades¹¹ sätestatud põhimõtet, mis kehtestati vastuseks terroristidest välisvõitlejate probleemile ja mis näeb ette kontrollida asjakohaste andmebaaside alusel süstemaatilisi kõiki reisijaid Schengeni alale sisenemisel ja sealt väljumisel;
- (3) ELi reisiinfo ja -lubade süsteem (ETIAS), mis võimaldab ELi reisida kavatsevate kolmandate riikide kodanike põhjalikku hindamist turvalisuse seisukohast, sealhulgas kontrolli SISis;

¹¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 9. märtsi 2016. aasta määrus (EL) 2016/399, mis käsitleb isikute üle piiri liikumist reguleerivaid liidu eeskirju (Schengeni piirieskirjad) (ELT L 77, 23.3.2016, lk 1).

- (4) viisat taotleivate kolmandate riikide kodanike kontrollimine viisainfosüsteemis (VIS),¹² sealhulgas kontrollimine SISis.

Lisaks sisaldab ettepanek täiendavaid määruse (EL) 2018/1862 muudatusi, et viia selle andmekaitset, eelkõige juurdepääsuõigust, ebatäpsete andmete parandamist ja ebaseaduslikult säilitatavate andmete kustutamist, ning õiguskaitsevahendeid ja vastutust käsitlevad sätted vastavusse määrusega (EL) 2016/794 ja määrusega (EL) 2018/1725, kuivõrd selline ühtlustamine on vajalik uue kategooria hoiatusteadete tõttu, mida hakkab sisestama Europol.

Tulenevalt käesolevast ettepanekust tuleb hinnata nii ETIASi kui ka VISi käsitlevaid liidu õigusakte, et teha kindlaks, kas lisada turvalisuse eelhindamise osana uus SISi hoiatusteadete kategooria ETIASe ja VISi tehtavasse andmete automaattöötlusse. Praeguses etapis ei ole võimalik seda hindamist teha, sest Euroopa Parlamendis ja nõukogus käivad praegu läbirääkimised ETIASe ja VISi määruste üle. Pärast läbirääkimiste lõpetamist esitab komisjon iga nimetatud õigusakti kohta vastavad muudatusettepanekud.

2. ÕIGUSLIK ALUS, SUBSIDIAARSUS JA PROPORTSIONAALSUS

• Õiguslik alus

Ettepanekuga muudetakse määrust (EL) 2018/1862, kasutades õigusliku alusena üht selle õiguslikku alust, nimelt Euroopa Liidu toimimise lepingu (ELi toimimise leping) artikli 88 lõike 2 punkti a. ELi toimimise lepingu artiklis 88 viidatakse Europoli volitustele ja kõnealuse artikli lõike 2 punktis a konkreetselt teabe, eelkõige liikmesriikide asutustelt ning kolmandatelt riikidelt või organitelt saadud teabe kogumisele, säilitamisele, töötlemisele, analüüsile ja vahetusele.

• Muutuv geometria

Ettepanekus lähtutakse Schengeni *acquis*' sätetest, milles käsitletakse politseikoostööd ja kriminaalasjades tehtavat õigusala koostööd. Seepärast tuleb arvesse võtta järgmisi assotsieerunud riikidega sõlmitud mitmesuguste protokollide ja lepingutega seotud tagajärgi.

Taani: Euroopa Liidu lepingule ja ELi toimimise lepingule lisatud protokoll nr 22 (Taani seisukoha kohta) artiklite 1 ja 2 kohaselt ei osale Taani käesoleva määruse vastuvõtmisel ning see ei ole tema suhtes siduv ega kohaldatav. Kuna käesolev määrus põhineb Schengeni *acquis*'l, otsustab Taani nimetatud protokoll artikli 4 kohaselt kuue kuu jooksul pärast seda, kui nõukogu on teinud käesoleva määruse kohta otsuse, kas ta rakendab seda oma siseriiklikus õiguses.

Iirimaa: Iirimaa osaleb Euroopa Liidu lepingule ja ELi toimimise lepingule lisatud protokoll nr 19 artikli 5 lõike 1 ning nõukogu otsuse 2002/192/EÜ¹³ artikli 6 lõike 2 ja nõukogu rakendusotsuse (EL) 2020/1745¹⁴ kohaselt käesolevas määruses.

Island ja Norra: käesolev määrus kujutab endast nende Schengeni *acquis*' sätete edasiarendamist Euroopa Liidu Nõukogu ning Islandi Vabariigi ja Norra Kuningriigi vahelise

¹² Euroopa Parlamendi ja nõukogu 9. juuli 2008. aasta määrus (EÜ) nr 767/2008, mis käsitleb viisainfosüsteemi (VIS) ja liikmesriikidevahelist teabevahetust lühiajaliste viisade kohta (VIS määrus) (ELT L 218, 13.8.2008, lk 60–81).

¹³ Nõukogu 28. veebruari 2002. aasta otsus 2002/192/EÜ Iirimaa taotluse kohta osaleda teatavates Schengeni *acquis*' sätetes (EÜT L 64, 7.3.2002, lk 20).

¹⁴ Nõukogu 18. novembri 2020. aasta rakendusotsus (EL) 2020/1745, mis käsitleb andmekaitset käsitlevate Schengeni *acquis*' sätete jõustamist ning teatavate Schengeni *acquis*' sätete ajutist jõustamist Iirimaa (ELT L 393, 23.11.2020, lk 3).

lepingu (viimase kahe riigi osalemiseks Schengeni *acquis*' sätete rakendamises, kohaldamises ja edasiarendamises)¹⁵ tähenduses, mis kuuluvad nõukogu otsuse 1999/437/EÜ¹⁶ artikli 1 punktis G osutatud valdkonda.

Šveits: käesolev määrus kujutab endast nende Schengeni *acquis*' sätete edasiarendamist Euroopa Liidu, Euroopa Ühenduse ja Šveitsi Konföderatsiooni vahelise lepingu (Šveitsi Konföderatsiooni ühinemise kohta Schengeni *acquis*' sätete rakendamise, kohaldamise ja edasiarendamisega)¹⁷ tähenduses, mis kuuluvad otsuse 1999/437/EÜ artikli 1 punktis G osutatud valdkonda, kusjuures nimetatud otsuse vastavat punkti tõlgendatakse koostoimes nõukogu otsuse 2008/149/JSK¹⁸ artikliga 3.

Liechtenstein: käesolev määrus kujutab endast nende Schengeni *acquis*' sätete edasiarendamist Euroopa Liidu, Euroopa Ühenduse, Šveitsi Konföderatsiooni ja Liechtensteini Vürstiriigi vahel allakirjutatud protokoll (mis käsitleb Liechtensteini Vürstiriigi ühinemist Euroopa Liidu, Euroopa Ühenduse ja Šveitsi Konföderatsiooni vahelise lepinguga Šveitsi Konföderatsiooni ühinemise kohta Schengeni *acquis*' rakendamise, kohaldamise ja edasiarendamisega)¹⁹ tähenduses, mis kuuluvad otsuse 1999/437/EÜ artikli 1 punktis G osutatud valdkonda, kusjuures nimetatud otsuse vastavat punkti tõlgendatakse koostoimes nõukogu otsuse 2011/349/EL²⁰ artikliga 3.

Bulgaaria ja Rumeenia: käesolev määrus kujutab endast Schengeni *acquis*'l põhinevat või sellega muul viisil seotud õigusakti 2005. aasta ühinemisakti artikli 4 lõike 2 tähenduses ja seda tuleks tõlgendada koostoimes nõukogu otsustega 2010/365/EL²¹ ja (EL) 2018/934²².

Horvaatia: käesolev määrus kujutab endast Schengeni *acquis*'l põhinevat või sellega muul viisil seotud õigusakti 2011. aasta ühinemisakti artikli 4 lõike 2 tähenduses ja seda tuleks tõlgendada koostoimes nõukogu otsusega (EL) 2017/733²³.

- **Subsidiarsus (ainupädevusse mittekuuluva valdkonna puhul)**

Euroopa Liidu lepingu artikli 5 lõikes 3 sätestatud subsidiarsuse põhimõtte kohaselt tuleks ELi tasandil meetmeid võtta üksnes juhul, kui liikmesriigid üksi ei suuda kavandatud

---

¹⁵ EÜT L 176, 10.7.1999, lk 36.

¹⁶ Nõukogu 17. mai 1999. aasta otsus 1999/437/EÜ Euroopa Liidu Nõukogu ning Islandi Vabariigi ja Norra Kuningriigi vahel sõlmitud lepingu teatavate rakenduseeskirjade kohta nende kahe riigi ühinemiseks Schengeni *acquis*' sätete rakendamise, kohaldamise ja edasiarendamisega (EÜT L 176, 10.7.1999, lk 31).

¹⁷ ELT L 53, 27.2.2008, lk 52.

¹⁸ Nõukogu 28. jaanuari 2008. aasta otsus 2008/149/JSK sõlmida Euroopa Liidu nimel Euroopa Liidu, Euroopa Ühenduse ja Šveitsi Konföderatsiooni vaheline leping Šveitsi Konföderatsiooni ühinemise kohta Schengeni *acquis*' rakendamise, kohaldamise ja edasiarendamisega (ELT L 53, 27.2.2008, lk 50).

¹⁹ ELT L 160, 18.6.2011, lk 21.

²⁰ Nõukogu 7. märtsi 2011. aasta otsus 2011/349/EL Euroopa Liidu, Euroopa Ühenduse, Šveitsi Konföderatsiooni ja Liechtensteini Vürstiriigi vahelise protokoll (mis käsitleb Liechtensteini Vürstiriigi ühinemist Euroopa Liidu, Euroopa Ühenduse ja Šveitsi Konföderatsiooni vahelise lepinguga Šveitsi Konföderatsiooni ühinemise kohta Schengeni *acquis*' rakendamise, kohaldamise ja edasiarendamisega) Euroopa Liidu nimel sõlmimise kohta, eelkõige seoses õiguslase koostööga kriminaalasjades ja politseikoostööga (ELT L 160, 18.6.2011, lk 1).

²¹ Nõukogu 29. juuni 2010. aasta otsus 2010/365/EL Schengeni infosüsteemi käsitlevate Schengeni *acquis*' sätete kohaldamise kohta Bulgaaria Vabariigis ja Rumeenias (ELT L 166, 1.7.2010, lk 17).

²² Nõukogu 25. juuni 2018. aasta otsus (EL) 2018/934, mis käsitleb Schengeni infosüsteemiga seotud Schengeni *acquis*' ülejäänud sätete jõustamist Bulgaaria Vabariigis ja Rumeenias (ELT L 165, 2.7.2018, lk 37).

²³ Nõukogu 25. aprilli 2017. aasta otsus (EL) 2017/733 Schengeni infosüsteemi käsitlevate Schengeni *acquis*' sätete kohaldamise kohta Horvaatia Vabariigis (ELT L 108, 26.4.2017, lk 31).

eesmärke piisaval määral saavutada ning seetõttu on neid kavandatava meetme ulatuse või toime tõttu parem saavutada ELi tasandil.

Käesolev ettepanek arendab edasi olemasolevat, 1995. aastast kasutatavat SISi ja põhineb sellel. 9. aprillil 2013 asendati algne valitsustevaheline raamistik liidu õigusaktidega (määrus (EÜ) nr 1987/2006 ja nõukogu otsus 2007/533/JSK). 28. novembril 2018 võeti SISi kohta vastu kolm uut määrust: määrus (EL) 2018/1860²⁴ SISi kasutamise kohta tagasisaatmise valdkonnas, määrus (EL) 2018/1861²⁵ SISi kasutamise kohta piiride valdkonnas ja määrus (EL) 2018/1862 SISi kasutamise kohta politseikoostöös ja kriminaalasjades tehtavas õigusalasises koostöös. Nende määrustega tunnistatakse SISi reguleeriv eelmine õigusraamistik 2021. aasta lõpus kehtetuks ja see asendatakse.

Varem on juba tehtud täielik subsidiaarsuse analüüs; käesoleva algatuse eesmärk on võtta määruse (EL) 2018/1862 muutmisega kasutusele uus hoiatusteade kategooria, mille Europol sisestab SISi.

Liikmesriikide ja Europoli vahelist märkimisväärset teabevahetust SISi kaudu ei ole võimalik saavutada detsentraliseeritud lahenduste abil. Meetme ulatuse, tagajärgede ja mõju tõttu on ettepaneku eesmärke parem saavutada liidu tasandil. Käesoleva ettepaneku eesmärgid hõlmavad muu hulgas hoiatusteade SISi sisestamisel Europoli suhtes kohaldatavaid menetlus- ja õigusnõudeid ning tehnilisi nõudeid, et Europol saaks luua tehnilise liidese hoiatusteade sisestamiseks, ajakohastamiseks ja kustutamiseks.

Kui SISi praegusi piiranguid ei kõrvaldata, on oht, et paljud maksimaalse tõhususe ja ELi lisaväärtuse saavutamise võimalused jäävad kasutamata ning et pädevate asutuste tööd takistavad julgeolekuohtudega seotud puudused.

- **Proportsionaalsus**

Euroopa Liidu lepingu artikli 5 lõikes 4 sätestatud proportsionaalsuse põhimõtte kohaselt peavad konkreetse meetme laad ja tugevus olema vastavuses tuvastatud probleemiga. Kõik käesolevas algatuses käsitletud probleemid eeldavad ühel või teisel viisil **ELi tasandi toetust** liikmesriikidele, et need probleemid tulemuslikult lahendada.

Kavandatud algatus kujutab endast SISi muudatust seoses politseikoostöö ja kriminaalasjades tehtava õigusalasise koostööga. Isikuandmete kaitse õiguse poolest on käesolev ettepanek kooskõlas proportsionaalsuse põhimõttega, kuna selles nähakse ette erimenetlused ja kaitsemeetmed puhuks, kui Europol sisestab hoiatusteateid, samuti hoiatusteade kustutamise erieeskirjad ning sellega ei nõuta andmete kogumist ja säilitamist kauem, kui on tingimata vajalik süsteemi toimimiseks ja selle eesmärkide saavutamiseks. SISi hoiatusteade, mida Europol sisestab, sisaldavad üksnes isiku tuvastamiseks vajalikke andmeid. Kõik muud üksikasjad esitatakse SIRENE büroode kaudu, mis võimaldavad täiendava teabe vahetamist. Lisaks nähakse ettepanekuga ette kõigi selliste kaitsemeetmete ja mehhanismide rakendamine, mida on vaja andmesubjektide põhiõiguste tulemuslikuks kaitseks, eelkõige nende eraelu ja isikuandmete kaitseks.

Kavandatud meede on proportsionaalne, kuna ei lähe kindlaksmääratud eesmärkide saavutamiseks liidu tasandil vajalikust kaugemale. Europoli sisestatud hoiatusteade on viimane abinõu, kui liikmesriigid ei saa või ei kavatse sisestada asjaomase isiku kohta hoiatusteateid, ja seda on võimalik kasutada ainult juhul, kui hoiatusteate sisestamine on

---

²⁴ ELT L 312, 7.12.2018, lk 1.

²⁵ ELT L 312, 7.12.2018, lk 14.

vajalik ja proportsionaalne. Võetavad meetmed piirduvad teabe andmisega selle kontrolli koha ja aja kohta, mille käigus saadi Europoli hoiatusteatega seoses päringutabamus.

- **Vahendi valik**

Kavandatav läbivaatamine toimub määruse vormis ja sellega muudetakse määrust (EL) 2018/1862, et kehtestada uus hoiatusteadete kategooria, mille Europol sisestab SISI. Käesoleva ettepaneku õiguslik alus on ELi toimimise lepingu artikli 88 lõike 2 punkt a, mis on ka muudetava määruse (EL) 2018/1862 õiguslik alus.

Kasutada tuleb Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust, sest sätted peavad olema siduvad ja vahetult kohaldatavad kõigis liikmesriikides ning ka Europoli poolt. Ettepanek põhineb olemasoleval tsentraliseeritud süsteemil, mille kaudu liikmesriigid teevad koostööd ning mille jaoks on vaja ühist ülesehitust ja siduvaid tegevuseeskirju.

Õiguslik alus nõuab seadusandliku tavamenetluse kasutamist.

Peale selle nähakse ette vahetult kohaldatavad normid, mis võimaldavad andmesubjektidele juurdepääsu nende enda andmetele ja õiguskaitsevahenditele, ilma et selleks oleks vaja täiendavaid rakendusmeetmeid. Seega saab õigusaktiks valida vaid määruse.

3. JÄRELHINDAMISTE, SIDUSRÜHMADEGA KONSULTEERIMISE JA MÕJU HINDAMISTE TULEMUSED

- **Konsulterimine sidusrühmadega**

Tagamaks, et komisjoni lähenemisviisis Europoli volituste laiendamisele, sealhulgas hoiatusteadete SISI sisestamise ülesandele, võetakse nõuetekohaselt arvesse üldist avalikku huvi, määrasid komisjoni talitused kindlaks asjaomased sidusrühmad ja konsulteerisid nendega kogu käesoleva algatuse ettevalmistamise ajal. Komisjoni talitused küsisid paljudelt valdkonna ekspertidelt, riikide ametiasutustelt, kodanikuühiskonna organisatsioonidelt ja üldsuse esindajatelt arvamust nende ootuste ja murede kohta seoses Europoli suutlikkuse suurendamisega, et toetada liikmesriike kuritegude tulemuslikul ennetamisel ja uurimisel.

Komisjoni talitused kasutasid konsultatsioonide käigus erinevaid konsulterimismeetodeid ja -vorme²⁶. Need hõlmasid järgmist:

- esialgset mõjuhindangut käsitlev konsultatsioon, mille käigus küsiti arvamust kõigilt huvitatud isikutelt;
- konkreetsete sidusrühmadega konsulterimine, kasutades küsimustikku;
- intervjuud ekspertidega ning
- sihtotstarbelised temaatilised sidusrühmade seminarid, kus põhirõhk oli valdkonna ekspertidel, sealhulgas riigi tasandi praktikutel. Võttes arvesse teema tehnilisi üksikasju ja erijooni, keskendusid komisjoni talitused sihtotstarbelistele konsultatsioonidele, pöördudes paljude erinevate sidusrühmade poole nii riigi kui ka ELi tasandil.

---

²⁶ Tuleb märkida, et konsultatsioonide eesmärk oli koguda teavet ja seisukohti. Tegemist ei ole uuringutega, sest kasutati sidusrühmade või üldiselt elanikkonna mitteesinduslikku valimit, mis ei võimalda seega järeldusi teha.

Vaatenurkade mitmekesisus osutus väärtuslikuks, sest see aitab komisjonil tagada, et tema algatus vastab paljude sidusrühmade vajadustele ja võtab arvesse nende muresid. Lisaks võimaldas see komisjonil koguda vajalikke ja asendamatu andmeid, fakte ning seisukohti kõnealuse algatuse asjakohasuse, tulemuslikkuse, tõhususe, sidususe ja ELi lisaväärtuse kohta.

Võttes arvesse COVID-19 pandeemiat ja sellega seotud piiranguid ning asjaolu, et asjaomaste sidusrühmadega ei saanud suhelda füüsilises keskkonnas, keskenduti konsulteerimisel kohaldatavatele alternatiividele, nagu veebipõhised küsitlused, poolstruktureeritud telefoniintervjuud ja kohtumised videokonverentsi teel.

Üldjuhul pooldavad sidusrühmad Europoli õiguslike volituste laiendamist, et toetada liikmesriike raskete kuritegude ja terrorismi ennetamisel ning tõkestamisel.

Konsultatsioonide tulemusi kasutati mõju hindamisel ja algatuse ettevalmistamisel.

• **Mõju hindamine**

Kooskõlas parema õigusloome nõuetega on koostatud mõjuhindang, mis on lisatud ettepanekule võtta vastu määrus, mis käsitleb Euroopa Liidu Õiguskaitsekoostöö Ametit (Europol) ja millega muudetakse määrust (EL) 2016/794. Selles on hinnatud küsimust, kas SISi tuleks lisada uus hoiatusteadete kategooria ainult Europoli jaoks, kajastades Europoli rolli ja pädevust ning vajalikke kaitsemeetmeid.

Kaalutud on mitut seadusandlikku poliitikavarianti. Üksikasjalikult on hinnatud järgmisi poliitikavariante:

- 1. poliitikavariant: võimaldada Europolil sisestada SISi nn varjatud kontrolli hoiatusteadeteid;
- 2. poliitikavariant: lisada SISi uus hoiatusteadete kategooria, mida kasutab üksnes Europol.

Pärast nende poliitikavariantide mõju üksikasjalikku hindamist jõuti järeldusele, et eelistatud valik on 2. poliitikavariant. Seda eelistatud poliitikavarianti käsitletakse käesolevas algatuses.

Eelistatud 2. poliitikavariandiga reageeritakse tuvastatud probleemidele tulemuslikult ja suurendatakse Europoli suutlikkust pakkuda politsei- ja piirivalveametnikele kahtlustatavaid ja kurjategijaid käsitleva, kolmandatelt riikidelt saadud teabe analüüsi.

• **Põhiõigused**

Käesoleva ettepanekuga lisatakse olemasolevasse süsteemi uus Europoli sisestatavate hoiatusteadete kategooria ning see põhineb seega juba kehtestatud olulistel ja tõhusatel kaitsemeetmetel. Kuna aga süsteem töötleb andmeid uuel eesmärgil, võib see mõjutada üksikisiku põhiõigusi. Neid on põhjalikult kaalutud ning kehtestatud on täiendavad kaitsemeetmed, et piirata andmete töötlemine Europoli poolt rangelt vajaliku ja operatiivselt nõutavaga.

Ettepanekus on uue hoiatusteadete kategooria jaoks sätestatud selged andmete läbivaatamise tähtajad. Lävivaatamistähtajaks kehtestatakse maksimaalselt üks aasta, mis on SISi kohaldatav lühim läbivaatamistähtaeg. Selgelt tunnistatakse üksikisikute õigust tutvuda enda kohta käivate andmetega ja neid parandada ning taotleda nende kustutamist kooskõlas oma põhiõigustega.

SISi edasiarendamine ja jätkuv tulemuslikkus aitab ühiskonnas parandada inimeste julgeolekut.

Ettepanekuga tagatakse andmesubjekti õigus tõhusatele õiguskaitsevahenditele, mis on otsuste vaidlustamiseks kättesaadavad ja hõlmavad kooskõlas põhiõiguste harta artikliga 47 igal juhul tõhusat õiguskaitsevahendit kohtus.

4. MÕJU EELARVELE

Ettepanekuga laiendatakse praeguse SISi kohaldamisala, lisades Europoli jaoks uue hoiatusteadete kategooria.

Ettepanekule lisatud finantselgites kajastatakse muudatusi, mida on vaja selleks, et eu-LISA, kes vastutab keskse SISi haldamise ja arendamise eest, saaks luua keskses SISis selle uue hoiatusteadete kategooria. Tuginedes eu-LISA hinnangule keskse SISiga seoses nõutava töö eri aspektide kohta, on kavandatud määruse jaoks vaja aastateks 2021–2022 kokku 1 820 000 eurot.

Ettepanek mõjutab ka liikmesriike, sest neil tuleb uuendada oma keskse SISiga ühendatud riiklike süsteeme, et Europoli hoiatusteadeteid oleks võimalik kuvada lõppkasutajatele. Keskse SISiga ühendatud riiklike süsteemide arendamisega seotud kulud kaetakse liikmesriikidele uue, 2021.–2027. aasta mitmeaastase finantsraamistiku alusel SISi arendamiseks ja hooldamiseks kättesaadavatest vahenditest.

Ettepanekuga nõutakse Europolilt ka tehnilise liidese loomist keskses SISis andmete sisestamiseks, ajakohastamiseks ja kustutamiseks. Europoli määruse muutmise ettepanekule lisatud finantselgitus hõlmab kulusid, mis on seotud selle liidese loomisega Europoli poolt.

5. MUU TEAVE

- **Rakenduskavad ning järelevalve, hindamise ja aruandluse kord**

Komisjon, liikmesriigid ja eu-LISA vaatavad määruse (EL) 2018/1862 alusel SISi kasutamise korrapäraselt läbi ja jälgivad seda, et tagada selle jätkuv tulemuslik ja tõhus toimimine.

Komisjoni abistab ettepanekus kirjeldatud tehniliste ja operatiivmeetmete rakendamisel SISi ja Sirene komitee (politsei koosseis), muutes asjaomaseid komisjoni rakendusotsuseid.

Määruse (EL) 2018/1862 artikliga 51 on ette nähtud, et komisjon hindab vähemalt iga viie aasta järel SISi kasutamist Europoli, Eurojusti ning Euroopa Piiri- ja Rannikuvalve Ameti poolt. Hindamine hõlmab Europoli menetlusi andmete sisestamiseks SISi. Europol peab tagama hindamise põhjal tehtud järelduste ja soovitude asjakohaste järelduste võtmise. Euroopa Parlamendile ja nõukogule saadetakse aruanne hindamise tulemuste ja järelduste kohta.

Lisaks sisaldab määruse (EL) 2018/1862 artikli 74 lõige 9 sätteid korrapärase ametliku läbivaatamis- ja hindamisprotsessi kohta, mida kohaldatakse ka käesoleva muudatusega kehtestatava uue hoiatusteadete kategooria suhtes.

Komisjon on kohustatud korraldama iga nelja aasta järel SISi ja liikmesriikidevahelise teabevahetuse üldise hindamise ning jagama tulemusi Euroopa Parlamendi ja nõukoguga. Selle käigus

- võrreldakse saavutatud tulemusi eesmärkidega;

- hinnatakse, kas süsteemi aluspõhimõtted on jätkuvalt kehtivad;
- hinnatakse, kuidas määrust keskse süsteemi suhtes kohaldatakse;
- hinnatakse keskse süsteemi turvalisust;
- uuritakse mõju süsteemi edaspidisele toimimisele.

eu-LISA on kohustatud esitama Euroopa Parlamendile ja nõukogule iga kahe aasta järel aruande, mis käsitleb SISi tehnilist toimimist (sealhulgas turvalisust), seda toetavat sideinfrastruktuuri ning täiendava teabe kahe- ja mitmepoolset vahetamist liikmesriikide vahel, samuti sõrmejälgede automaatse tuvastamise süsteemi.

Ka on eu-LISA ülesanne teha igapäevast, -kuist ja -aastast statistikat SISi kasutamise kohta, tagades süsteemi ja selle eesmärkidega võrreldes saavutatud tulemuste pideva jälgimise.

- **Ettepaneku sätete üksikasjalik selgitus**

Ettepanekuga võimaldatakse Europolil sisestada hoiatusteateid kahtlustatavate ja kurjategijate kohta SISi uue hoiatusteadete kategooriana, mida Europol saab kasutada üksnes konkreetsetel ja täpselt kindlaks määratud juhtudel ja asjaoludel. Europol saaks sisestada selliseid hoiatusteateid kolmandatest riikidest pärineva teabe või rahvusvahelistelt organisatsioonidelt saadud teabe analüüsile tuginedes Europoli pädevusalasse kuuluvate kuritegude kohta ja ainult kolmandate riikide kodanike kohta²⁷. See konkreetne eesmärk piirdub kolmandatelt riikidelt kahtlustatavate ja kurjategijate kohta saadud teabe jagamisega.

Uue hoiatusteadete kategooria eesmärk on teavitada päringutabamuse korral politsei- või piirivalveametnikku sellest, et Europolil on isiku kohta teavet. Täpsemalt antaks hoiatusteates teada, et Europoli valduses on teave, mis annab alust arvata, et isik kavatseb toime panna Europoli pädevusse kuuluva kuriteo või on seda toime panemas, või et Europolile kättesaadava teabe üldhinnang annab alust arvata, et isik võib sellise kuriteo tulevikus toime panna.

Ettepanekus esitatakse üksikasjalikud sätted menetlusnõuete kohta, mida Europol peab täitma enne hoiatusteate sisestamist SISi. Nende menetlustoimingutega tagatakse hoiatusteate sisestamise õiguspärasus ja liikmesriikide sisestatud hoiatusteadete prioriteetsus ning see, et liikmesriikide vastuväiteid võetakse arvesse.

Esiteks analüüsib Europol kolmandatelt riikidelt või rahvusvahelistelt organisatsioonidelt saadud teavet, näiteks võrdleb seda muu kättesaadava teabega, et kontrollida selle täpsust ja täiendada teabepilti. Vajaduse korral peab Europol jätkama teabevahetust kolmanda riigi või rahvusvahelise organisatsiooniga. Europol peab hindama ka seda, kas hoiatusteate sisestamine on määruses (EL) 2016/794 sätestatud eesmärkide saavutamiseks vajalik.

Teiseks peab Europol kontrollima, kas SISis ei ole juba sama isiku kohta hoiatusteadet.

Kolmandaks peab Europol jagama asjaomase isiku kohta kogutud teavet kõigi liikmesriikidega ja eelnevalt konsulteerima, eesmärgiga kinnitada, et ükski liikmesriik ei kavatse Europoli kogutud teabe põhjal ise hoiatusteadet sisestada ning et liikmesriigid ei ole vastu sellele, et hoiatusteate sisestab Europol. Nende sätetega tagatakse, et kui liikmesriik leiab, et tal on hoiatusteate sisestamiseks piisav teave ja alus, et täita määruse (EL) 2018/1862 nõudeid ning siseriiklike sätteid, on tal võimalik seda teha ja see hoiatusteade on esimuslik.

²⁷ Kooskõlas määruse (EL) 2018/1862 artikliga 36 hõlmaks see isikuid, kelle puhul on selgelt näha, et nad kavatsevad toime panna mõne Europoli pädevusse kuuluva kuriteo või on seda toime panemas, või isikuid, kelle kohta tehtud üldhinnang (eelkõige varasemate kuritegude põhjal) annab alust arvata, et nad võivad tulevikus toime panna Europoli pädevusse kuuluva kuriteo.

Sellisel juhul on liikmesriikidel võimalik määrata määruse (EL) 2018/1862 alusel kindlaks neile kättesaadav asjaomane hoiatusteadete kategooria ja esitada hoiatusteadete. Ühtlasi on liikmesriikidel põhjendatud juhtudel võimalik olla vastu hoiatusteadete sisestamisele Europoli poolt, eelkõige juhul, kui seda nõuab nende riiklik julgeolek või kui on tõenäoline, et hoiatusteadete kujutab endast ohtu ametlikele või õiguslikele päringutele, uurimistele või menetlustele või kui nad saavad hoiatusteadetes käsitletud isiku kohta uut teavet, mis muudab juhtumile antud hinnangut.

Selleks et tagada Euroopa Andmekaitseinspektori teostatav andmekaitse järelevalve, säilitab Europol hoiatusteadete SISi sisestamise ja selle põhjuse kohta üksikasjalikku teabe, mis võimaldab kontrollida vastavust sisulistele ja menetlusnõuetele.

Lisaks sellele peab Europol teavitama kõiki liikmesriike hoiatusteadete sisestamisest SISi täiendava teabe vahetamise teel.

Samuti ühtlustatakse ettepanekuga Europoli hoiatusteadete SISi sisestamisega seotud kohustused ja nõuded hoiatusteadete sisestanud liikmesriikide kohustuste ja nõuetega. Need nõuded käsitlevad järgmist: andmekategooriad, proportsionaalsus, sisestatava hoiatusteadete minimaalne andmesisu, biomeetriliste andmete sisestamine, üldised andmetöötluseeskirjad, SISis olevate andmete kvaliteet ning eskirjad sarnaste tunnustega isikute eristamise, väärkasutatud identiteedi ja seoste kohta.

Politsei- ja piirivalveametnikud peavad päringutabamusest viivitamata teatama riiklikule SIRENE büroole, kes omakorda võtab ühendust Europoliga. Ametnik teatab üksnes seda, et isik, kelle kohta on sisestatud hoiatusteadete, on leitud, ning märgib tehtud kontrolli koha, aja ja põhjuse. Peale selle teatamiskohustuse kui sunnivaba meetme ei oleks liikmesriigil, kus päringutabamus saadi, muid kohustusi. Hoiatusteadete ei kohustaks liikmesriikide politsei- ja piirivalveametnikke selles käsitletud isikut varjatult kontrollima ega koguma üksikasjalikku teavet, kui nad temaga välispiiril või ELi territooriumil kokku puutuvad. Pigem oleks täideviival liikmesriigil vabadus igal üksikjuhul eraldi otsustada, sealhulgas Europolilt saadud taustteabe põhjal, kas asjaomase isiku suhtes tuleb võtta täiendavaid meetmeid. Selliseid täiendavaid meetmeid võetakse siseriikliku õiguse alusel ja järgides liikmesriigi täielikku kaalutusõigust.

Sarnaselt teiste hoiatusteadete kategooriatega määratakse ettepanekus kindlaks Europoli sisestatud hoiatusteadete läbivaatamise aeg ning seda liiki hoiatusteadete kustutamise erieeskirjad. Üldreeglina tuleks hoiatusteadete säilitada ainult nii kaua, kui on vajalik selle eesmärgi saavutamiseks, milleks hoiatusteadete sisestati. Hoiatusteadete, mille on SISi sisestanud Europol, tuleks kustutada eelkõige juhul, kui isik, kelle kohta hoiatusteadete esitati, ei kuulu enam sellesse hoiatusteadete kategooriasse, kui liikmesriik on sellise hoiatusteadete sisestamise vastu, kui liikmesriik sisestab SISi teise hoiatusteadete või kui Europol saab teada, et kolmandalt riigilt või rahvusvaheliselt organisatsioonilt saadud teave oli ebaõige või edastati Europolile ebaseaduslikel eesmärkidel, näiteks kui teabe jagamine isiku kohta oli ajendatud poliitilistest põhjustest.

Ettepanek sisaldab määruse (EL) 2018/1862 muudatusi, et viia selle andmekaitset, eelkõige juurdepääsuõigust, ebatäpsete andmete parandamist ja ebaseaduslikult säilitatavate andmete kustutamist, ning õiguskaitsevahendeid ja vastutust käsitlevad sätted vastavusse määrusega (EL) 2016/794 ja määrusega (EL) 2018/1725, kuivõrd selline ühtlustamine on vajalik uue kategooria hoiatusteadete tõttu, mida hakkab sisestama Europol.

Ettepanek:

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS,

millega muudetakse määrust (EL) 2018/1862, milles käsitletakse Schengeni infosüsteemi (SIS) loomist, toimimist ja kasutamist politseikoostöös ja kriminaalasjades tehtavas õigusalas keskoostöös, Europolilt poolt hoiatusteadete sisestamise osas

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 88 lõike 2 punkti a,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut,

olles edastanud seadusandliku akti eelnõu liikmesriikide parlamentidele,

toimides seadusandliku tavamenetluse kohaselt

ning arvestades järgmist:

- (1) Schengeni infosüsteem (SIS) on oluline vahend, mis aitab hoida turvalisuse kõrget taset liidu vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneval alal, toetades operatiivkoostööd riiklike pädevate asutuste, eelkõige piirivalve, politsei- ja tolliasutuste, sisserändeasutuste ning kuritegude tõkestamise, avastamise, uurimise ja nende eest vastutusele võtmise või kriminaalkaristuste täitmisele pööramise eest vastutavate asutuste vahel. SISI õiguslik alus küsimustes, mis kuuluvad Euroopa Liidu toimimise lepingu (ELi toimimise leping) kolmanda osa V jaotise 4. ja 5. peatüki kohaldamisalasse, on Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2018/1862²⁸.
- (2) SISI sisestatud hoiatusteaded isikute ja esemete kohta tehakse reaalselt otse kättesaadavaks kõigile määruse (EL) 2018/1862 kohaselt SISI kasutavate liikmesriikide pädevate asutuste lõppkasutajatele. SISI hoiatusteaded sisaldavad teavet konkreetse isiku või eseme kohta ning juhiseid ametiasutustele selle kohta, mida isiku või eseme leidmise korral teha.
- (3) SISI kasutamisel ja SISI hoiatusteadetega seotud täiendava teabe vahetamisel liikmesriikidega on oluline roll Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2016/794²⁹ asutatud Euroopa Liidu Õiguskaitsekoostöö Ametilt (Europol). Kehtivate normide kohaselt saavad siiski üksnes liikmesriikide pädevad asutused sisestada SISI hoiatusteadeteid.

²⁸ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 28. novembri 2018. aasta määrus (EL) 2018/1862, milles käsitletakse Schengeni infosüsteemi (SIS) loomist, toimimist ja kasutamist politseikoostöös ja kriminaalasjades tehtavas õigusalas keskoostöös ning millega muudetakse nõukogu otsust 2007/533/JSK ja tunnistatakse see kehtetuks ning tunnistatakse kehtetuks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EÜ) nr 1986/2006 ning komisjoni otsus 2010/261/EL (ELT L 312, 7.12.2018, lk 56).

²⁹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. mai 2016. aasta määrus (EL) 2016/794, mis käsitleb Euroopa Liidu Õiguskaitsekoostöö Ametit (Europol) ning millega asendatakse ja tunnistatakse kehtetuks nõukogu otsused 2009/371/JSK, 2009/934/JSK, 2009/935/JSK, 2009/936/JSK ja 2009/968/JSK (ELT L 135, 24.5.2016, lk 53–114).

- (4) Võttes arvesse raske kuritegevuse ja terrorismi üha globaalsemat olemust, mida kujundab järjest suurenev liikuvus, on liidu julgeoleku seisukohast aina olulisem teave, mida kolmandad riigid ja rahvusvahelised organisatsioonid, nagu Rahvusvaheline Kriminaalpolitsei Organisatsioon ja Rahvusvaheline Kriminaalkohus, kurjategijate ja terroristide kohta saavad. Selline teave peaks toetama ulatuslike jõupingutuste tegemist sisejulgeoleku tagamiseks Euroopa Liidus. Osa sellest teabest jagatakse ainult Europoliga. Europoli valduses on välispartneritelt saadud väärtuslik teave raskete kuritegude toimepanijate ja terroristide kohta, kuid ta ei saa SISi hoiatusteateid sisestada. Ka liikmesriikidel ei ole alati võimalik sellise teabe alusel SISi hoiatusteateid sisestada.
- (5) Selleks et kaotada lõhe teabe vahetamisel raskete kuritegude ja terrorismi, eelkõige terroristidest välisvõitlejate kohta, kui nende liikumise jälgimine on äärmiselt oluline, on vaja tagada, et Europol saaks teha selle teabe liikmesriikide politsei- ja piirivalveametnikele otse ja reaalsajas kättesaadavaks.
- (6) Seetõttu tuleks Europolile anda luba sisestada SISi hoiatusteateid vastavalt määrusele (EL) 2018/1862, järgides täielikult põhiõigusi ja andmekaitse norme.
- (7) Selleks tuleks SISis luua eraldi hoiatusteade kategooria, millesse kuuluvaid hoiatusteateid sisestab üksnes Europol eesmärgiga teavitada SISis päringut tegevaid lõppkasutajaid, et asjaomast isikut kahtlustatakse seotuses Europoli pädevusse kuuluva kuriteoga, ning selleks, et Europol saaks kinnituse, et hoiatusteates käsitletud isik on leitud.
- (8) Et hinnata, kas konkreetne juhtum on piisav, asjakohane ja piisavalt oluline, et hoiatusteate sisestamine SISi oleks põhjendatud, ning et kinnitada teabeallika usaldusväärsust ja asjaomase isiku kohta käiva teabe täpsust, peaks Europol iga juhtumit üksikasjalikult individuaalselt hindama, sealhulgas konsulteerima täiendavalt asjaomase isiku kohta andmeid jaganud kolmanda riigi või rahvusvahelise organisatsiooniga, ning tegema juhtumi kohta lisaanalüüsi, eelkõige võrdlema seda tema andmebaasides juba olemasoleva teabega, et kinnitada teabe täpsust ja täiendada seda tema andmebaasides sisalduvate muude andmetega. Üksikasjalik individuaalne hindamine peaks sisaldama analüüsi selle kohta, kas on piisavalt alust arvata, et isik on toime pannud Europoli pädevusse kuuluva kuriteo, selles osalenud või hakkab seda toime panema.
- (9) Europolil peaks olema võimalik sisestada SISi hoiatusteate üksnes juhul, kui liikmesriik ei ole veel asjaomase isiku kohta SISi hoiatusteadet sisestanud. Sellise hoiatusteate koostamise täiendav eeltingimus peaks olema see, et liikmesriigid ei ole vastu SISi hoiatusteate sisestamisele. Seepärast on vaja kehtestada normid, mis käsitlevad Europoli kohustusi enne andmete SISi sisestamist, eelkõige kohustust konsulteerida liikmesriikidega kooskõlas määrusega (EL) 2016/794. Liikmesriikidel peaks olema ka võimalik taotleda Europolilt hoiatusteate kustutamist, eelkõige juhul, kui nad saavad hoiatusteates käsitletud isiku kohta uut teavet, kui seda nõuab nende riiklik julgeolek või kui on tõenäoline, et hoiatusteade kujutab endast ohtu ametlikele või õiguslikele päringutele, uurimistele või menetlustele.
- (10) Europol peaks säilitama iga juhtumi individuaalse hindamise kohta teabe, mis peaks sisaldama hoiatusteate sisestamise põhjuseid, et kontrollida andmete töötlemise õiguspärasust, teha enesekontrolli ning tagada andmete nõuetekohane terviklikkus ja turvalisus. Kooskõlas määrusega (EL) 2016/794 peaks Europol tegema koostööd Euroopa Andmekaitseinspektoriga ja tegema selle teabe taotluse korral kättesaadavaks, et seda saaks kasutada töötlemistoimingute järelevalves.

- (11) Vajalik on kehtestada Europoli poolt SISi sisestatud hoiatusteadete kustutamise normid. Hoiatusteadet peaks säilitama ainult niikaua, kui on vaja selle eesmärgi saavutamiseks, milleks hoiatusteade sisestati. Seepärast on asjakohane sätestada üksikasjalikud kriteeriumid, et kindlaks määrata, millal hoiatusteade tuleks kustutada. Hoiatusteade, mille on SISi sisestanud Europol, tuleks kustutada eelkõige juhul, kui liikmesriik on selle vastu, kui liikmesriik sisestab SISi teise hoiatusteate või kui Europol saab teada, et kolmandalt riigilt või rahvusvaheliselt organisatsioonilt saadud teave oli ebaõige või edastati Europolile ebaseaduslikel eesmärkidel, näiteks kui teabe jagamine isiku kohta oli ajendatud poliitilistest põhjustest.
- (12) Hoiatusteadete SISi sisestamise suhtes peaksid Europolile kehtima samad nõuded ja kohustused, mida kohaldatakse määruse (EL) 2018/1862 kohaselt liikmesriikide suhtes, kui nad sisestavad hoiatusteateid SISi. Eelkõige peaks Europol järgima ühiseid nõudeid, protokolle ja tehnilisi menetlusi, mis on kehtestatud selleks, et tagada andmete kiireks ja tõhusaks edastamiseks tehnilise liidese ühilduvus keskse SISiga. Samuti tuleks Europoli suhtes kohaldada üldisi andmetöötlusnorme, proportsionaalsust, andmete kvaliteeti, andmete turvalisust, aruandlust ja statistika kogumisega seotud kohustusi käsitlevaid nõudeid, mida kohaldatakse liikmesriikide suhtes, kui nad sisestavad hoiatusteateid SISi.
- (13) Töödeldes isikuandmeid käesolevast määrusest tulenevate ülesannete täitmisel, peaks Europol kohaldama Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) 2018/1725³⁰ ja määrust (EL) 2016/794. Euroopa Andmekaitseinspektor peaks korrapäraselt auditeerima andmete töötlemist Europolis seoses SISiga ja täiendava teabe vahetamisega.
- (14) Kuna käesoleva määruse eesmärke, nimelt Euroopa Liidu sisejulgeolekule ohtu kujutavate isikute kohta teabe vahetamiseks Europoli poolt SISi sisestatavate hoiatusteadete erikategooria loomist ja reguleerimist, ei suuda liikmesriigid piisavalt saavutada, küll aga saab neid nende olemuse tõttu paremini saavutada liidu tasandil, võib liit võtta meetmeid kooskõlas Euroopa Liidu lepingu (ELi leping) artiklis 5 sätestatud subsidiaarsuse põhimõttega. Kõnealuses artiklis sätestatud proportsionaalsuse põhimõtte kohaselt ei lähe käesolev määrus nimetatud eesmärkide saavutamiseks vajalikust kaugemale.
- (15) Käesolevas määruses austatakse põhiõigusi ja järgitakse eelkõige Euroopa Liidu põhiõiguste hartas tunnustatud põhimõtteid. Eelkõige järgitakse käesolevas määruses täielikult isikuandmete kaitset kooskõlas Euroopa Liidu põhiõiguste harta artikliga 8, püüdes samal ajal tagada turvalise keskkonna kõigile liidu territooriumil elavatele inimestele.
- (16) ELi lepingule ja ELi toimimise lepingule lisatud protokoll nr 22 (Taani seisukoha kohta) artiklite 1 ja 2 kohaselt ei osale Taani käesoleva määruse vastuvõtmisel ning see ei ole tema suhtes siduv ega kohaldatav. Kuna käesolev määrus põhineb Schengeni *acquis*'l, otsustab Taani nimetatud protokoll artikli 4 kohaselt kuue kuu jooksul pärast seda, kui nõukogu on teinud käesoleva määruse kohta otsuse, kas ta rakendab seda oma siseriiklikus õiguses.

---

³⁰ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. oktoobri 2018. aasta määrus (EL) 2018/1725, mis käsitleb füüsiliste isikute kaitset isikuandmete töötlemisel liidu institutsioonides, organites ja asutustes ning isikuandmete vaba liikumist, ning millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 45/2001 ja otsus nr 1247/2002/EÜ (ELT L 295, 21.11.2018, lk 39).

- (17) Iirimaa osaleb ELi lepingule ja ELi toimimise lepingule lisatud protokollis nr 19 artikli 5 lõike 1 ning nõukogu otsuse 2002/192/EÜ³¹ artikli 6 lõike 2 ja nõukogu rakendusotsuse (EL) 2020/1745³² kohaselt käesolevas määruses.
- (18) Islandi ja Norra puhul kujutab käesolev määrus nende Schengeni *acquis* sätete edasiarendamist Euroopa Liidu Nõukogu ning Islandi Vabariigi ja Norra Kuningriigi vahelise lepingu (viimase kahe riigi osalemiseks Schengeni *acquis* sätete rakendamises, kohaldamises ja edasiarendamises)³³ tähenduses, mis kuuluvad nõukogu otsuse 1999/437/EÜ³⁴ artikli 1 punktis G osutatud valdkonda.
- (19) Šveitsi puhul kujutab käesolev määrus endast nende Schengeni *acquis* sätete edasiarendamist Euroopa Liidu, Euroopa Ühenduse ja Šveitsi Konföderatsiooni vahelise lepingu (Šveitsi Konföderatsiooni ühinemise kohta Schengeni *acquis* sätete rakendamise, kohaldamise ja edasiarendamisega)³⁵ tähenduses, mis kuuluvad otsuse 1999/437/EÜ artikli 1 punktis G osutatud valdkonda, kusjuures nimetatud otsuse vastavat punkti tõlgendatakse koostoimes nõukogu otsuse 2008/149/JSK³⁶ artikliga 3.
- (20) Liechtensteini puhul kujutab käesolev määrus endast nende Schengeni *acquis* sätete edasiarendamist Euroopa Liidu, Euroopa Ühenduse, Šveitsi Konföderatsiooni ja Liechtensteini Vürstiriigi vahel allkirjutatud protokollis (mis käsitleb Liechtensteini Vürstiriigi ühinemist Euroopa Liidu, Euroopa Ühenduse ja Šveitsi Konföderatsiooni vahelise lepinguga Šveitsi Konföderatsiooni ühinemise kohta Schengeni *acquis* rakendamise, kohaldamise ja edasiarendamisega)³⁷ tähenduses, mis kuuluvad otsuse 1999/437/EÜ artikli 1 punktis G osutatud valdkonda, kusjuures nimetatud otsuse vastavat punkti tõlgendatakse koostoimes nõukogu otsuse 2011/349/EL³⁸ artikliga 3.
- (21) Bulgaaria ja Rumeenia puhul kujutab käesolev määrus endast Schengeni *acquis*'l põhinevat või sellega muul viisil seotud õigusakti 2005. aasta ühinemisakti artikli 4 lõike 2 tähenduses ja seda tuleks tõlgendada koostoimes nõukogu otsustega 2010/365/EL³⁹ ja (EL) 2018/934⁴⁰.

³¹ Nõukogu 28. veebruari 2002. aasta otsus 2002/192/EÜ Iirimaa taotluse kohta osaleda teatavates Schengeni *acquis* sätetes (EÜT L 64, 7.3.2002, lk 20).

³² Nõukogu 18. novembri 2020. aasta rakendusotsus (EL) 2020/1745, mis käsitleb andmekaitset käsitlevate Schengeni *acquis* sätete jõustamist ning teatavate Schengeni *acquis* sätete ajutist jõustamist Irimaal (ELT L 393, 23.11.2020, lk 3).

³³ EÜT L 176, 10.7.1999, lk 36.

³⁴ Nõukogu 17. mai 1999. aasta otsus 1999/437/EÜ Euroopa Liidu Nõukogu ning Islandi Vabariigi ja Norra Kuningriigi vahel sõlmitud lepingu teatavate rakenduseeskirjade kohta nende kahe riigi ühinemiseks Schengeni *acquis* sätete rakendamise, kohaldamise ja edasiarendamisega (EÜT L 176, 10.7.1999, lk 31).

³⁵ ELT L 53, 27.2.2008, lk 52.

³⁶ Nõukogu 28. jaanuari 2008. aasta otsus 2008/149/JSK sõlmida Euroopa Liidu nimel Euroopa Liidu, Euroopa Ühenduse ja Šveitsi Konföderatsiooni vaheline leping Šveitsi Konföderatsiooni ühinemise kohta Schengeni *acquis* rakendamise, kohaldamise ja edasiarendamisega (ELT L 53, 27.2.2008, lk 50).

³⁷ ELT L 160, 18.6.2011, lk 21.

³⁸ Nõukogu 7. märtsi 2011. aasta otsus 2011/349/EL Euroopa Liidu, Euroopa Ühenduse, Šveitsi Konföderatsiooni ja Liechtensteini Vürstiriigi vahelise protokollis (mis käsitleb Liechtensteini Vürstiriigi ühinemist Euroopa Liidu, Euroopa Ühenduse ja Šveitsi Konföderatsiooni vahelise lepinguga Šveitsi Konföderatsiooni ühinemise kohta Schengeni *acquis* rakendamise, kohaldamise ja edasiarendamisega) Euroopa Liidu nimel sõlmimise kohta, eelkõige seoses õiguslase koostööga kriminaalasjades ja politseikoostööga (ELT L 160, 18.6.2011, lk 1).

³⁹ Nõukogu 29. juuni 2010. aasta otsus 2010/365/EL Schengeni infosüsteemi käsitlevate Schengeni *acquis* sätete kohaldamise kohta Bulgaaria Vabariigis ja Rumeenias (ELT L 166, 1.7.2010, lk 17).

- (22) Horvaatia puhul kujutab käesolev määrus endast Schengeni *acquis*'l põhinevat või sellega muul viisil seotud õigusakti 2011. aasta ühinemisakti artikli 4 lõike 2 tähenduses ja seda tuleks tõlgendada koostoimes nõukogu otsusega (EL) 2017/733⁴¹.
- (23) Küprose puhul kujutab käesolev määrus endast Schengeni *acquis*'l põhinevat või sellega muul viisil seotud õigusakti 2003. aasta ühinemisakti artikli 3 lõike 2 tähenduses [lisada asjakohane nõukogu otsus].
- (24) Kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 2018/1725⁴² artikli 41 lõikega 2 konsulteeriti Euroopa Andmekaitseinspektoriga.
- (25) Seepärast tuleks määrust (EL) nr 2018/1862 vastavalt muuta,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

Artikkel 1

Määruse (EL) nr 2018/1862 muutmine

- (1) Artikli 2 lõige 2 asendatakse järgmisega:
- „2. Käesoleva määrusega kehtestatakse ka sätted SISi tehnilise ülesehituse, liikmesriikide, Euroopa Liidu Õiguskaitsekoostöö Ameti (Europol) ning Vabadusel, Turvalisusel ja Õigusel Rajaneva Ala Suuremahuliste IT-süsteemide Operatiivjuhtimise Euroopa Liidu Ameti (eu-LISA) kohustuste, andmetöötuse, asjaomaste isikute õiguste ja vastutuse kohta.“
- (2) Artiklisse 3 lisatakse järgmine punkt:
- „22) „kolmanda riigi kodanik“ – isik, kes ei ole liidu kodanik ELi toimimise lepingu artikli 20 lõike 1 tähenduses, välja arvatud isik, kellel on direktiivi 2004/38/EÜ kohaselt või ühelt poolt liidu või liidu ja selle liikmesriikide ning teiselt poolt kolmanda riigi vahelise lepingu alusel liidus vaba liikumise õigus.“
- (3) Artiklit 24 muudetakse järgmiselt:
- (a) lõige 1 asendatakse järgmisega:
- „1. Juhul kui liikmesriik leiab, et artikli 26, 32, 36 või 37a kohaselt sisestatud hoiatusteate alusel meetme võtmine on vastuolus tema siseriikliku õiguse, rahvusvaheliste kohustuste või oluliste riiklike huvidega, võib ta nõuda, et hoiatusteate juurde lisataks lipp selle kohta, et tema territooriumil ei võeta hoiatusteate põhjal nõutavat meetet. Artikli 26, 32 või 36 kohaselt sisestatud hoiatusteadetele lisab lipu hoiatusteate sisestanud liikmesriigi SIRENE büroo ja artikli 37a kohaselt sisestatud hoiatusteadetele lisab lipu Europol.“;
- (b) lõige 3 asendatakse järgmisega:

⁴⁰ Nõukogu 25. juuni 2018. aasta otsus (EL) 2018/934, mis käsitleb Schengeni infosüsteemiga seotud Schengeni *acquis*' ülejäänud sätete jõustamist Bulgaaria Vabariigis ja Rumeenias (ELT L 165, 2.7.2018, lk 37).

⁴¹ Nõukogu 25. aprilli 2017. aasta otsus (EL) 2017/733 Schengeni infosüsteemi käsitlevate Schengeni *acquis*' sätete kohaldamise kohta Horvaatia Vabariigis (ELT L 108, 26.4.2017, lk 31).

⁴² Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. oktoobri 2018. aasta määrus (EL) 2018/1725, mis käsitleb füüsiliste isikute kaitset isikuandmete töötlemisel liidu institutsioonides, organites ja asutustes ning isikuandmete vaba liikumist, ning millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 45/2001 ja otsus nr 1247/2002/EÜ (ELT L 295, 21.11.2018, lk 39).

„3. Kui hoiatusteate sisestanud liikmesriik või Europol taotleb meetme võtmist eriti kiireloomulistel ja tõsistel juhtudel, analüüsib hoiatusteadet täideviiv liikmesriik, kas tal on võimalik lubada tema enda nõudmisel lisatud lipu eemaldamist. Kui täideviiv liikmesriik leiab, et see on võimalik, peab ta astuma vajalikke samme, et tagada nõutava meetme viivitamatu elluviimine.“

(4) Lisatakse IXa peatükk:

„IXa PEATÜKK

EUROPOLI SISESTATUD HOIATUSTEATED HUVIPAKKUVATE ISIKUTE KOHTA

Artikkel 37a

Hoiatusteade sisestamise eesmärgid ja tingimused

1. Europol võib sisestada SISi isikute kohta hoiatusteateid SISis päringut tegevate lõppkasutajate teavitamiseks, et asjaomaseid isikuid kahtlustatakse sellises kuriteos osalemises, mis kuulub määruse (EL) 2016/794 artikli 3 kohaselt Europoli pädevusse, samuti selleks, et saada käesoleva määruse artikli 37b kohaselt teavet selle kohta, et asjaomane isik on leitud.

2. Europol võib sisestada SISi hoiatusteate kolmanda riigi kodaniku kohta kolmandalt riigilt või rahvusvaheliselt organisatsioonilt määruse (EL) 2016/794 artikli 17 lõike 1 punkti b kohaselt saadud teabe alusel üksnes juhul, kui teave on seotud mõne järgmise isikuga:

- (a) isik, keda kahtlustatakse määruse (EL) 2016/794 artikli 3 kohaselt Europoli pädevusse kuuluva kuriteo toimepanemises või selles osalemises või kes on sellises kuriteos süüdi mõistetud;
- (b) isik, kelle puhul on faktilisi tõendeid või piisav alus uskuda, et ta paneb toime määruse (EL) 2016/794 artikli 3 kohaselt Europoli pädevusse kuuluvaid kuritegusid.

3. Europol võib sisestada SISi hoiatusteate üksnes pärast seda, kui ta on taganud kõik järgmise:

- (a) lõike 2 kohaselt esitatud andmete analüüs on kinnitanud teabeallika usaldusväärsust ja asjaomast isikut käsitleva teabe täpsust, võimaldades Europolil pärast seda, kui ta on vahetanud määruse (EL) 2016/794 artikli 25 kohaselt täiendavalt teavet andmete esitajaga, vajaduse korral otsustada, et kõnealune isik kuulub lõike 2 kohaldamisalasse;
- (b) kontroll on kinnitanud, et hoiatusteate sisestamine on vajalik määruse (EL) 2016/794 artiklis 3 sätestatud Europoli eesmärkide saavutamiseks;
- (c) käesoleva määruse artikli 48 kohaselt SISis tehtud päringust ei ilmnenud, et asjaomase isiku kohta on olemas hoiatusteade;
- (d) konsultatsioon, mis hõlmab asjaomast isikut käsitleva teabe jagamist määruses (EL) 2016/794 osalevate liikmesriikidega kooskõlas kõnealuse määruse artikliga 7, kinnitas, et
  - i) liikmesriik ei ole väljendanud kavatsust sisestada SISi asjaomase isiku kohta hoiatusteade;
  - ii) liikmesriik ei ole esitanud ühtegi põhjendatud vastuväidet hoiatusteatele, mille Europol kavatses asjaomase isiku kohta SISi sisestada.

4. Europol säilitab üksikasjaliku teabe hoiatusteate SISi sisestamise ja selle põhjuste kohta, et oleks võimalik kontrollida vastavust lõigetes 1–3 sätestatud sisuliste ja menetlusnõuetele. Kõnealune teave on taotluse korral kättesaadav Euroopa Andmekaitseinspektorile.

5. Europol teavitab kõiki liikmesriike hoiatusteate sisestamisest SISi täiendava teabe vahetamise teel kooskõlas käesoleva määruse artikliga 8.

6. SISis andmete töötlemise korral kohaldatakse Europoliga suhtes artiklites 20, 21, 22, 42, 56, 59, 61, 62 ja 63 hoiatusteate sisestanud liikmesriigi suhtes sätestatud nõudeid ja kohustusi.

Artikkel 37b

Hoiatusteate põhjal meetme võtmine

1. Kui Europoliga sisestatud hoiatusteate kohta saadakse päringutabamus, teeb täideviiv liikmesriik järgmist:

(a) kogub ja edastab järgmist teavet:

i) asjaolu, et isik, kelle kohta on sisestatud hoiatusteade, on leitud;

ii) kontrolli tegemise koht, aeg ja põhjus;

(b) otsustab kooskõlas siseriikliku õigusega, kas on vaja võtta täiendavaid meetmeid.

2. Täideviiv liikmesriik edastab lõike 1 punktis a osutatud teabe Europolile täiendava teabe vahetamise teel.“

(5) Artiklit 48 muudetakse järgmiselt:

(a) pealkiri asendatakse järgmisega:

„Andmete sisestamine ja töötlemine SISis Europoliga poolt“;

(b) lõige 1 asendatakse järgmisega:

„1. Europolil on oma volituste täitmiseks õigus pääseda juurde SISi andmetele ja teha neis päringuid ning sisestada, ajakohastada ja kustutada hoiatusteateid vastavalt käesoleva määruse artiklile 37a. Europol sisestab, ajakohastab ja kustutab SISi andmeid ning teeb neis andmetes päringuid spetsiaalse tehnilise liidese abil. Europol loob tehnilise liidese ja hooldab seda kooskõlas käesoleva määruse artiklis 9 sätestatud ühiste nõuete, protokollide ja tehniliste menetlustega ning võimaldab otseühendust keskse SISiga.

Europol vahetab täiendavat teavet vastavalt SIRENE käsiraamatu sätetele. Selleks tagab Europol juurdepääsu enda hoiatusteadetega seotud täiendavale teabele igal nädalapäeval ööpäev läbi.“;

(c) lõige 4 asendatakse järgmisega:

„4. Europol võib SISis tehtud päringu tulemusel või täiendava teabe töötlemisel saadud teavet kasutada üksnes selle liikmesriigi nõusolekul, kes esitas teabe kas hoiatusteate sisestanud liikmesriigina või täideviiva liikmesriigina. Kui liikmesriik lubab kõnealust teavet kasutada, reguleeritakse selle käsitlemist Europolis määrusega (EL) 2016/794. Europol edastab sellise teabe kolmandatele riikidele ja kolmandatele asutustele üksnes teabe esitanud liikmesriigi nõusolekul ja täielikult järgides andmekaitset käsitlevat liidu õigust.“;

d) lisatakse lõige 7a:

- „7a. Euroopa Andmekaitseinspektor teeb vähemalt iga nelja aasta tagant kooskõlas rahvusvaheliste auditistandarditega käesoleva määruse kohaste Europoli andmetöötlustoimingute auditi.“
- (6) Artiklit 53 muudetakse järgmiselt:
- (a) lisatakse lõige 5a:
- „5a. Europol võib sisestada artikli 37a lõike 1 kohase isikut käsitleva hoiatusteate üheks aastaks. Europol vaatab hoiatusteate säilitamise vajaduse läbi kõnealuse ajavahemiku jooksul. Europol määrab vajaduse korral lühema läbivaatamistähtaja.“;
- b) lõiked 6, 7 ja 8 asendatakse järgmisega:
- „6. Hoiatusteate sisestanud liikmesriik või SISi vastavalt käesoleva määruse artiklile 37a sisestatud isikuandmete korral Europol võib lõigetes 2, 3, 4, 5 ja 5a osutatud läbivaatamistähtaja jooksul pärast registreeritavat põhjalikku igal üksikjuhul eraldi toimuvat hindamist otsustada säilitada isikut käsitlevat hoiatusteadet läbivaatamistähtajast kauem, kui see osutub vajalikuks ja proportsionaalseks eesmärkidel, milleks hoiatusteate sisestati. Sellisel juhul kohaldatakse käesoleva artikli lõiget 2, 3, 4, 5 või 5a ka hoiatusteate säilitamisaja pikendamise suhtes. Igast hoiatusteate säilitamisaja pikendamisest tuleb teatada CS-SISile.“
- „7. Pärast lõigetes 2, 3, 4, 5 ja 5a osutatud läbivaatamistähtaja möödumist kustutatakse isikuid käsitlevad hoiatusteated automaatselt, välja arvatud juhul, kui hoiatusteate sisestanud liikmesriik või SISi käesoleva määruse artikli 37a kohaselt sisestatud hoiatusteate korral Europol on CS-SISile teatanud hoiatusteate säilitamisaja pikendamisest vastavalt käesoleva artikli lõikele 6. CS-SIS teavitab hoiatusteate sisestanud liikmesriiki või Europoli andmete plaanipärasest kustutamisest automaatselt neli kuud ette.“
- „8. Liikmesriigid ja Europol teevad statistikat selliste isikuid käsitlevate hoiatusteade arvu kohta, mille säilitamisega on käesoleva artikli lõike 6 kohaselt pikendatud, ja edastavad selle taotluse korral artiklis 69 osutatud järelevalveasutustele.“
- (7) Artiklisse 55 lisatakse lõige 6a:
- „6a. Artikli 37a kohased Europoli sisestatud hoiatusteated isikute kohta kustutatakse, kui
- (a) hoiatusteade on artikli 53 kohaselt aegunud;
- (b) Europoli otsustab hoiatusteate kustutada, eelkõige siis, kui Europol saab pärast hoiatusteate sisestamist teada, et artikli 37a lõike 2 kohaselt saadud teave oli ebaõige või edastati Europolile ebaseaduslikel eesmärkidel, või kui Europol saab teada või liikmesriik teavitab teda sellest, et isik, kelle kohta hoiatusteade sisestati, ei kuulu enam artikli 37a lõike 2 kohaldamisalasse;
- (c) liikmesriik teatab täiendava teabe vahetamise teel Europolile, et ta kavatses sisestada või on sisestanud hoiatusteate isiku kohta, kelle kohta Europol hoiatusteate sisestas;
- (d) määruses (EL) 2016/794 osalev liikmesriik teatab Europolile kõnealuse määruse artikli 7 kohaselt oma põhjendatud vastuväited hoiatusteatele.“
- (8) Artiklit 56 muudetakse järgmiselt:
- (a) lõige 1 asendatakse järgmisega:

„1. Liikmesriigid võivad töödelda artiklis 20 osutatud andmeid üksnes eesmärkidel, mis on sätestatud iga artiklites 26, 32, 34, 36, 37a, 38 ja 40 osutatud hoiatusteadete kategooria jaoks.“;

(b) lõige 5 asendatakse järgmisega:

„5. Käesoleva määruse artiklite 26, 32, 34, 36, 37a, 38 ja 40 kohastes hoiatusteadetes sisalduva teabe töötlemine SISis muudel eesmärkidel kui need, milleks see SISi sisestati, peab olema seotud konkreetse juhtumiga ning vajalik avalikku korda ja julgeolekut ähvardava vahetu ja tõsise ohu ärahoidmiseks, olulistel riikliku julgeolekuga seotud kaalutlustel või raske kuriteo tõkestamiseks. Selleks tuleb eelnevalt saada luba hoiatusteate sisestanud liikmesriigilt või SISi vastavalt käesoleva määruse artiklile 37a sisestatud andmete korral Europolilt.“

(9) Artikli 61 lõiked 1 ja 2 asendatakse järgmisega:

„1. Kui uue hoiatusteate sisestamisel ilmneb, et SISis on juba hoiatusteade isiku kohta, kellel on sama isikutunnus, siis võtab SIRENE büroo 12 tunni jooksul täiendava teabe vahetamise teel ühendust hoiatusteate sisestanud liikmesriigi või juhul, kui hoiatusteate sisestati käesoleva määruse artikli 37a kohaselt, Europoliga, et ristkontrollida, kas hoiatusteated on sisestatud sama isiku kohta.“

„2. Kui ristkontrollimise tulemusel selgub, et uus hoiatusteade on sisestatud tõepoolest sama isiku kohta, kelle kohta on SISi juba hoiatusteade sisestatud, kohaldab hoiatusteate sisestanud liikmesriigi SIRENE büroo artiklis 23 osutatud mitme hoiatusteate sisestamise menetlust. Erandina kustutab Europol enda sisestatud hoiatusteate, nagu on osutatud artikli 55 lõike 6a punktis c.“

(10) Artikkel 67 asendatakse järgmisega:

„Artikkel 67

Juurdepääsuõigus, ebatäpsete andmete parandamine ja ebaseaduslikult säilitatavate andmete kustutamine

(1) Andmesubjektid võivad kasutada määruse (EL) 2016/679 artiklites 15, 16 ja 17, siseriiklikes õigusnormides, millega võetakse üle direktiivi (EL) 2016/680 artikkel 14 ja artikli 16 lõiked 1 ja 2, ning määruse (EL) 2018/1725 IX peatükis sätestatud õigusi.

(2) Muu kui hoiatusteate sisestanud liikmesriik võib anda andmesubjektile teavet kõnealuse andmesubjekti isikuandmete töötlemise kohta üksnes siis, kui ta on eelnevalt andnud hoiatusteate sisestanud liikmesriigile võimaluse oma seisukoha esitamiseks. Kui isikuandmed sisestas SISi Europol, edastab taotluse saanud liikmesriik taotluse viivitamata ja igal juhul viie päeva jooksul pärast selle saamist Europolile ning Europol menetleb taotlust kooskõlas määrustega (EL) 2016/794 ja (EL) 2018/1725. Kui Europol saab taotluse liikmesriigi poolt SISi sisestatud isikuandmete kohta, edastab Europol taotluse viivitamata ja igal juhul viie päeva jooksul pärast taotluse saamist hoiatusteate sisestanud liikmesriigile. Nende liikmesriikide vaheline ning liikmesriikide ja Europoli vaheline teabevahetus toimub täiendava teabe vahetamise teel.

(3) Liikmesriik teeb kooskõlas oma siseriikliku õigusega, sealhulgas õigusaktiga, millega võetakse üle direktiiv (EL) 2016/680, ja Europol teeb juhul, kui on tegemist käesoleva määruse artikli 37a kohaselt SISi sisestatud isikuandmetega, kooskõlas määruse (EL) 2018/1725 IX peatükiga otsuse mitte anda andmesubjektile kogu või

osalist teavet määral, mil ja seni, kuni selline osaline või täielik piirang on demokraatlikus ühiskonnas vajalik ja proportsionaalne meede, võttes nõuetekohaselt arvesse asjaomase andmesubjekti põhiõigusi ja õigustatud huve, et

- (a) vältida ametlike või õiguslike päringute, uurimiste või menetluste takistamist;
- (b) hoida ära kuritegude tõkestamise, avastamise, uurimise või kuritegude eest vastutusele võtmise või kriminaalkaristuste täitmisele pööramise kahjustamist;
- (c) kaitsta avalikku julgeolekut;
- (d) kaitsta riiklikku julgeolekut või
- (e) kaitsta teiste isikute õigusi ja vabadusi.

Esimeses lõigus osutatud juhtudel teavitab liikmesriik või SISi vastavalt käesoleva määruse artiklile 37a sisestatud isikuandmete korral Europol andmesubjekti põhjendamatu viivitusega kirjalikult juurdepääsu keelamisest või piiramisest, samuti juurdepääsu keelamise või piiramise põhjustest. Sellise teabe võib jätta andmata, kui selle andmine kahjustaks käesoleva lõike esimese lõigu punktides a–e sätestatud eesmärki. Liikmesriik või SISi vastavalt käesoleva määruse artiklile 37a sisestatud isikuandmete korral Europol teavitab andmesubjekti võimalusest esitada kaebus järelevalveasutusele või kasutada õiguskaitsevahendit.

Liikmesriik või SISi vastavalt käesoleva määruse artiklile 37a sisestatud isikuandmete korral Europol dokumenteerib andmesubjektile teabe andmata jätmise otsuse faktilised või õiguslikud alused. Nimetatud teave tehakse pädevatele järelevalveasutustele kättesaadavaks. Sellistel juhtudel võib andmesubjekt oma õigusi kasutada ka pädevate järelevalveasutuste vahendusel.

- (4) Pärast juurdepääsu, parandamise või kustutamise taotlust teavitab liikmesriik või SISi vastavalt käesoleva määruse artiklile 37a sisestatud isikuandmete korral Europol andmesubjekti põhjendamatu viivitusega ja igal juhul ühe kuu jooksul alates taotluse saamisest järelemeetmetest seoses käesoleva artikli kohaste õiguste kasutamisega. Seda tähtaega võib vajaduse korral kahe kuu võrra pikendada, võttes arvesse taotluse keerukust ja taotluste hulka. Liikmesriik või SISi vastavalt käesoleva määruse artiklile 37a sisestatud isikuandmete korral Europol teavitab andmesubjekti igast taolisest pikendamisest ja viivituse põhjustest ühe kuu jooksul alates taotluse saamisest. Kui andmesubjekt esitab taotluse elektrooniliselt, esitatakse ka teave võimaluse korral elektrooniliselt, kui andmesubjekt ei taotle teisiti.“

- (11) Artikkel 68 asendatakse järgmisega:

„Artikkel 68

Õiguskaitsevahendid

- (1) Ilma et see piiraks määruse (EL) 2016/679 ja direktiivi (EL) 2016/680 õiguskaitsevahendeid käsitlevate sätete kohaldamist, võib isik liikmesriigi õigusaktide alusel esitada nõude pädevale järelevalveasutusele või kohtule teda käsitlevale hoiatusteatele juurdepääsu saamiseks, selle parandamiseks, kustutamiseks või selle kohta teabe või sellega seoses hüvitise saamiseks.
- (2) Ilma et see piiraks määruse (EL) 2018/1725 õiguskaitsevahendeid käsitlevate sätete kohaldamist, võib isik esitada Euroopa Andmekaitseinspektorile kaebuse Europoli poolt tema kohta sisestatud hoiatusteatele juurdepääsu saamiseks, selle

parandamiseks, kustutamiseks või selle kohta teabe või sellega seoses hüvitise saamiseks.

- (3) Ilma et see piiraks artikli 72 kohaldamist, kohustuvad liikmesriigid ja Europol vastastikku täitmisele pöörama käesoleva artikli lõigetes 1 ja 2 osutatud kohtute, asutuste või organite tehtud lõplikke otsuseid.
- (4) Liikmesriigid ja Europol esitavad igal aastal Euroopa Andmekaitsekoogule aruande järgmise kohta:
  - (a) vastutavale töötlejale esitatud juurdepääsutaotluste arv ja andmetele juurdepääsu andmise juhtumite arv;
  - (b) järelevalveasutusele esitatud juurdepääsutaotluste arv ja andmetele juurdepääsu andmise juhtumite arv;
  - (c) vastutavale töötlejale esitatud ebatäpsete andmete parandamise ja ebaseaduslikult säilitatud andmete kustutamise taotluste arv ning andmete parandamise või kustutamise juhtumite arv;
  - (d) järelevalveasutusele esitatud ebatäpsete andmete parandamise ja ebaseaduslikult säilitatud andmete kustutamise taotluste arv;
  - (e) algatatud kohtumenetluste arv;
  - (f) selliste kohtuasjade arv, kus kohus on teinud otsuse taotleja kasuks;
  - (g) märkused, mis puudutavad selliste lõplike otsuste vastastikuse tunnustamise juhtumeid, mille muude liikmesriikide kohtud või asutused on teinud hoiatusteate sisestanud liikmesriigi või Europoli hoiatusteadete kohta.

Käesolevas lõikes osutatud aruandevorm lisatakse SIRENE käsiraamatusse.

- (5) Liikmesriikide ja Europoli aruanded lisatakse artikli 71 lõikes 4 osutatud ühisesse tegevusaruandesse.“
- (12) Artikkel 72 asendatakse järgmisega:

„Artikkel 72

Vastutus

- (1) Ilma et see piiraks õigust hüvitisele ja vastutust vastavalt määrusele (EL) 2016/679, direktiivile (EL) 2016/680, määrusele (EL) 2018/1725 ja määrusele (EL) 2016/794,
  - (a) on isikul või liikmesriigil, kes on kandnud materiaalet või mittemateriaalset kahju mõne liikmesriigi poolt N.SISis tehtud isikuandmete ebaseadusliku töötlemise toiminguga või muu käesoleva määrusega vastuolus oleva toiminguga tagajärjel, õigus saada asjaomaselt liikmesriigilt hüvitist;
  - (b) on isikul või liikmesriigil, kes on kandnud materiaalet või mittemateriaalset kahju Europoli poolt tehtud ja käesoleva määrusega vastuolus oleva toiminguga tagajärjel, õigus saada Europolilt hüvitist;
  - (c) on isikul või liikmesriigil, kes on kandnud materiaalet või mittemateriaalset kahju eu-LISA poolt tehtud ja käesoleva määrusega vastuolus oleva toiminguga tagajärjel, õigus saada eu-LISA-lt hüvitist.

Liikmesriik, Europol või eu-LISA vabastatakse täielikult või osaliselt vastutusest, kui ta tõendab, et ta ei ole kahju tinginud sündmuse eest vastutav.

- (2) Kui SISile tekitatakse kahju seetõttu, et liikmesriik või Europol ei ole täitnud käesolevast määrusest tulenevaid kohustusi, loetakse see liikmesriik või Europol kõnealuse kahju eest vastutavaks, välja arvatud juhul ja sellises ulatuses, kui eu-LISA või SISis osalev muu liikmesriik ei ole võtnud mõistlikke meetmeid kahju vältimiseks või selle mõju minimeerimiseks.
- (3) Lõigetes 1 ja 2 osutatud kahju eest liikmesriigi vastu esitatud kahjunõuete suhtes kohaldatakse kõnealuse liikmesriigi õigust. Lõigetes 1 ja 2 osutatud kahju eest Europoli vastu esitatud kahjunõuete suhtes kohaldatakse määrust (EL) 2016/794 ja aluslepingutes ette nähtud tingimusi. Lõigetes 1 ja 2 osutatud kahju eest eu-LISA vastu esitatavate kahjunõuete suhtes kohaldatakse aluslepingutes ette nähtud tingimusi.“
- (13) Artikli 74 lõige 3 asendatakse järgmisega:
- „3. eu-LISA teeb päeva-, kuu- ja aastastatistikat, millest nähtub kirjete arv iga hoiatusteate kategooria kohta nii liikmesriigiti, Europoli kohta kui ka koondandmetena. eu-LISA esitab samuti aastaaruanded selle kohta, milline oli päringutabamuste arv iga hoiatusteate kategooria kohta, mitu korda SISis päringuid tehti ja mitu korda seda kasutati hoiatusteade sisestamiseks, ajakohastamiseks või kustutamiseks, seda nii liikmesriigiti, Europoli kohta kui ka koondandmetena. Selline statistika ei sisalda isikuandmeid. Iga-aastane statistikaaruanne avaldatakse.“
- (14) Artiklisse 79 lisatakse lõige 7:
- „7. Komisjon võtab vastu otsuse, millega määratakse kindlaks kuupäev, millal Europol hakkab kooskõlas käesoleva määrusega, mida on muudetud määrusega [XXX], SISis andmeid sisestama, ajakohastama ja kustutama, olles eelnevalt kontrollinud, et täidetud on järgmised tingimused:
- (a) käesoleva määruse alusel vastu võetud rakendusakte on muudetud vajalikus ulatuses, et kohaldada käesolevat määrust, mida on muudetud määrusega [XXX];
  - (b) Europol on komisjonile teatanud, et ta on võtnud vajalikud tehnilised ja menetluslikud meetmed SISi andmete töötlemiseks ja täiendava teabe vahetamiseks vastavalt käesolevale määrusele, mida on muudetud määrusega [XXX];
  - (c) eu-LISA on komisjonile teatanud, et kõik CS-SISi ning CS-SISi ja Europoli tehnilise liidese vahelise koostalitlusega seotud testimised, millele on osutatud käesoleva määruse (mida on muudetud määrusega [XXX]) artikli 48 lõikes 1, on edukalt lõpule viidud.

Kõnealune otsus avaldatakse *Euroopa Liidu Teatajas*.“

Artikkel 2

Jõustumine

Käesolev määrus jõustub kahekümnendal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Seda kohaldatakse alates määruse (EL) 2018/1862 artikli 79 lõike 7 kohaselt kindlaks määratud kuupäevast.

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja liikmesriikides vahetult kohaldatav kooskõlas aluslepingutega.

Brüssel,

Euroopa Parlamendi nimel
president

Nõukogu nimel
eesistuja

FINANTSSELGITUS – „ASUTUSED“

1. ETTEPANEKU/ALGATUSE RAAMISTIK

- 1.1. Ettepaneku nimetus
- 1.2. Asjaomane poliitikavaldkond
- 1.3. Ettepaneku liik
- 1.4. Eesmärgid
- 1.5. Ettepaneku põhjendused
- 1.6. Ettepaneku kestus ja finantsmõju
- 1.7. Ettenähtud eelarve täitmise viis

2. HALDUSMEETMED

- 2.1. Järelevalve ja aruandluse eeskirjad
- 2.2. Haldus- ja kontrollisüsteem
- 2.3. Pettuse ja eeskirjade eiramise ärahoidmise meetmed

3. ETTEPANEKU HINNANGULINE FINANTSMÕJU

- 3.1. Mitmeaastase finantsraamistiku rubriigid ja kulude eelarveread, millele mõju avaldub
- 3.2. Hinnanguline mõju kuludele
- 3.3. Hinnanguline mõju tuludele

FINANTSSSELGITUS – „ASUTUSED“

1. ETTEPANEKU/ALGATUSE RAAMISTIK

1.1. Ettepaneku nimetus

Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 28. novembri 2018. aasta määrust (EL) 2018/1862 (milles käsitletakse Schengeni infosüsteemi (SIS) loomist, toimimist ja kasutamist politseikoostöös ja kriminaalasjades tehtavas õigusalasises koostöös) Europoli poolt hoiatusteadete sisestamise osas.

1.2. Asjaomane poliitikavaldkond

Poliitikavaldkond: siseasjad

Tegevusala: ränne ja piirihaldus

Liigendus: 11 10 02

1118.0207: Piirihaldus – Vabadusel, Turvalisusel ja Õigusel Rajaneva Ala Suuremahuliste IT-süsteemide Operatiivjuhtimise Euroopa Liidu Amet (eu-LISA)

1.3. Ettepanek käsitleb:

uut meetet

uut meetet, mis tuleneb katseprojektist / ettevalmistavast meetmest⁴³

olemasoleva meetme pikendamist

ühe või mitme meetme ühendamist teise või uue meetmega

1.4. Eesmärgid

1.4.1. Üldeesmärgid

Vastuseks pakilistele operatiivvajadustele ja kaasseadusandjate üleskutsetele Europoli tugevamalt toetada teatati komisjoni 2020. aasta tööprogrammis seadusandlikust algatusest, mille eesmärk on suurendada Europoli volitusi politsei operatiivkoostöö tugevdamiseks.

Üks selle seadusandliku algatuse osi on kaotada Europoli piirangud, mis mõjutavad kolmandatelt riikidelt ja rahvusvahelistelt organisatsioonidelt saadud andmeid hõlmava Europoli analüüsi otse ja reaajas jagamist liikmesriikide politsei- ja piirivalveametnikega. Ettepanek muuta SISi käsitlevat määrust (EL) 2018/1862 aitab algatusele kaasa sellega, et laiendatakse SISi kohaldamisala ja luuakse uus eraldiseisev hoiatusteadete kategooria, mida Europol kasutab rangetel tingimustel selliste andmete jagamiseks liikmesriikide politsei- ja piirivalveametnikega.

See on ELi 2020. aasta juuli julgeolekuliidu strateegia põhimeede. Koosõlas poliitilistes suunistes esitatud üleskutsega, mille kohaselt „peame tegema kõik endast oleneva oma kodanike kaitsmiseks“ peaks algatus tugevdama Europoli, et aidata liikmesriikidel tagada kodanike turvalisust.

Käesoleva algatuse üldeesmärgid tulenevad aluslepingul põhinevatest eesmärkidest:

⁴³ Vastavalt finantsmääruse artikli 58 lõike 2 punktile a või b.

1. Europoli puhul toetada ja tugevdada liikmesriikide õiguskaitseasutuste tegevust ja nende vastastikust koostööd kahte või enam liikmesriiki mõjutavate raskete kuritegude, terrorismi ja liidu poliitikaga hõlmatud ühist huvi kahjustavate kuriteoliikide ennetamisel ja nende vastu võitlemisel;
2. eu-LISA puhul toetada Europoli ja liikmesriike raskete kuritegude või terrorismi ennetamise eesmärgil toimivas teabevahetuses.

1.4.2. Erieesmärk

Erieesmärk tuleneb eespool kirjeldatud üldeesmärkidest: „jagada politsei- ja piirivalveametnikega kolmandatelt riikidelt saadud andmeid hõlmava Europoli analüüsi tulemusi“.

Eesmärk on jagada politsei- ja piirivalveametnikega kolmandatelt riikidelt või rahvusvahelistelt organisatsioonidelt kahtlustatavate ja kurjategijate kohta saadud andmeid hõlmava Europoli analüüsi tulemusi, kui see on vajalik.

Põhieesmärk on anda politsei- ja piirivalveametnikele, kes kontrollivad isikut välispiiril või ELi territooriumil, otse reaalses juurdepääs sellistele andmetele, et toetada neid nende ülesannete täitmisel.

1.4.3. Oodatavad tulemused ja mõju

Ettepanekust saavad eelkõige kasu üksikisikud ja ühiskond laiemalt, sest see parandab Europoli suutlikkust toetada liikmesriike kuritegevuse vastu võitlemisel ja ELi kodanike kaitsmisel. Kodanikud saavad otsest ja kaudset kasu madalamatest kuritegevuse määradest, väiksemast majanduslikust kahjust ja väiksematest turvalisusega seotud kuludest.

Ettepanek ei sisalda õiguslikke kohustusi kodanike/tarbijate jaoks ega tekita sellega seoses lisakulusid.

Ettepanekuga luuakse haldusasutustele mastaabisääst, kuna sellega nihutatakse sihipärase tegevuse ressursimõju riigi tasandilt ELi tasandile. Liikmesriikide ametiasutused saavad ettepanekust otsest kasu tänu mastaabisäästule, mis toob kaasa halduskulude kokkuhoiu.

1.4.4. Tulemusnäitajad

Erieesmärkide täitmise ja tulemuslikkuse järelevalvet võimaldavad järgmised põhinäitajad.

Erieesmärk: „keskse SISi ajakohastatud funktsioonide kasutuselevõtt 2022. aasta lõpuks“

Europoli näitajad:

- tehnilise liidese loomine hoiatusteadete sisestamiseks, ajakohastamiseks ja kustutamiseks keskses SISis;
- eu-LISA korraldatud testide edukas lõpuleviimine.

eu-LISA näitajad:

- käivitamisele eelneva igakülgse testimise edukas lõpuleviimine kesktasandil;
- Europoliga tehtavate testide edukas lõpuleviimine andmete edastamiseks keskses SISi ning kõikidesse liikmesriikide ja asutuste süsteemidesse;
- uue hoiatusteadete kategooriaga tehtavate SIRENE testide edukas lõpuleviimine.

Kooskõlas raamfinantsmääruse artikliga 28 ja usaldusväärse finantsjuhtimise tagamiseks jälgib eu-LISA juba oma eesmärkide saavutamist tulemusnäitajate abil. Ametil on praegu 29 tulemuslikkuse põhinäitajat. Need näitajad on esitatud eu-LISA iga-aastases konsolideeritud tegevusaruandes, mis sisaldab eesmärgi täitmise selget seiret aasta lõpuks ning võrdlust eelmise aastaga. Pärast ettepaneku vastuvõtmist kohandatakse neid näitajaid vajaduse korral.

1.5. Ettepaneku/algatuse põhjendused

1.5.1. Lühivi- või pikaajalises perspektiivis täidetavad vajadused, sealhulgas algatuse rakendamise üksikasjalik ajakava

Algatuse rakendamiseks on vaja ELi ja riigi tasandi tehnilisi ja menetluslikke meetmeid, mille võtmist tuleks alustada läbivaadatud õigusakti jõustudes.

Selleks et toetada eu-LISA teenustele kaasaaitamisel, tuleks tagada asjakohased ressursid, eelkõige inimressursid.

Pärast ettepaneku jõustumist on peamised nõuded seoses keskse SISi edasiarendamisega eu-LISA poolt järgmised:

- töötada välja ja rakendada keskses SISis uus hoiatusteadete kategooria kooskõlas määruses sätestatud nõuetega;
- ajakohastada SIRENE büroode ja Europoli vahelise täiendava teabevahetusega seotud tehnilisi kirjeldusi;
- arendada liikmesriikide ja ametite jaoks välja funktsioon selle hoiatusteadete kategooria kohta päringute tegemiseks kesksüsteemis;
- ajakohastada keskse SISi funktsioone, mis on seotud aruandluse ja statistikaga.

1.5.2. *ELi meetme lisaväärtus*

Rasked kuriteod ja terrorism on oma olemuselt rahvusvahelised. Seetõttu ei saa üksnes riigi tasandil võetavate meetmetega neid tulemuslikult tõkestada. Seepärast otsustavad liikmesriigid teha rasketest kuritegudest ja terrorismist tulenevate ohtudega võitlemiseks ELi raamistikus koostööd.

Ettepanekuga luuakse ELi tasandil märkimisväärne mastaabisääst, kuna sellega antakse ülesanded ja teenused, mida saab tõhusamalt täita ELi tasandil, riigi tasandilt üle eu-LISA-le ja Europolile. Seetõttu nähakse ettepanekuga ette tõhusad lahendused probleemidele, mida tuleks vastasel juhul lahendada suuremate kuludega 27 individuaalse riikliku lahenduse abil, või probleemidele, mida ei saa riigi tasandil üldse lahendada, võttes arvesse nende riikideülest olemust.

1.5.3. *Samalaadsetest kogemustest saadud õppetunnid*

Ettepanek lähtub vajadusest toetada Europoli ja liikmesriike pidevalt muutuvate riikidevaheliste julgeolekuprobleemide lahendamisel väljaspool riigi tasandit.

Euroopa seisab silmitsi muutuva julgeolekuolukorraga, kus julgeolekuohud teisenevad ja muutuvad üha keerukamaks. Kurjategijad kasutavad ära digipöörde, uute tehnoloogialahenduste, üleilmastumise ja liikuvuse eeliseid, sealhulgas füüsilise ja digitaalse maailma omavahelist seotust ning piiride hägustumist. COVID-19 kriis üksnes hoogustas seda, sest kurjategijad haarasid kiiresti võimalusest kriisi ära kasutada ja kohandasid oma toimimisviise või arendasid uusi kuritegevuse liike.

Need arenevad julgeolekuohud nõuavad tõhusat ELi tasandi toetust liikmesriikide õiguskaitseasutuste tööle. Liikmesriikide õiguskaitseasutused on üha enam kasutanud Europoli pakutavat toetust ja oskusteavet raskete kuritegude ja terrorismi vastu võitlemiseks.

Käesolev ettepanek tugineb ka alates 2018. aasta SISi määruste jõustumisest saadud õppetundidele ja tehtud edusammudele, eu-LISA tehtud arendustele 2018. aasta SISi määruste rakendamiseks ja eu-LISA 2018. aasta määruse kohaldamise algusele, tunnistades samas, et ameti ülesannete operatiivne tähtsus on juba oluliselt muutunud. Uus ohukeskkond on muutunud toetust, mida liikmesriigid vajavad, ja eeldab muude ülesannete hulgas eu-LISA-lt ka Europoli toetamist kodanike turvalisuse tagamisel viisil, mida ei olnud võimalik ette näha, kui kaasseadusandjad pidasid läbirääkimisi Europoli praeguste volituste üle.

eu-LISA volituste varasem läbivaatamine ja liikmesriikide kasvav nõudlus teenuste järele on näidanud, et eu-LISA ülesannete täitmiseks on vaja piisavaid rahalisi ja inimressurse.

1.5.4. *Kooskõla mitmeaastase finantsraamistikuga ja võimalik koostoime muude asjaomaste meetmetega*

Ettepanekuga vastatakse muutuvale julgeolekuolukorrale, kuna sellega toetatakse eu-LISA t, et anda Europolile vajalik võimekus ja vajalikud vahendid, millega tõhusalt toetada liikmesriike raskete kuritegude ja terrorismi vastu võitlemisel. Teatises „Euroopa võimalus: parandame vead ja teeme ettevalmistusi järgmise põlvkonna jaoks“⁴⁴ toonitati vajadust ehitada üles vastupidavam liit, kuna COVID-19 kriis „on paljastanud ka mitmed nõrgad kohad ja teatavate kuritegude, näiteks küberkuritegude arv on märgatavalt kasvanud. See näitab vajadust tugevdada ELi julgeolekuliitu“.

Ettepanek on täielikult kooskõlas komisjoni 2020. aasta tööprogrammiga, milles kuulutati välja seadusandlik algatus, mille eesmärk on suurendada Europoli volitusi politsei operatiivkoostöö tugevdamiseks⁴⁵. eu-LISA aitab seda eesmärki saavutada SISI kohaldamisala laiendamise, et Europol saaks luua uue eraldi hoiatusteadete kategooria.

Europoli volituste tugevdamine on üks peamisi meetmeid, mis on kindlaks määratud 2020. aasta juulis vastu võetud ELi julgeolekuliidu strateegias⁴⁶. Tõhusam Europol tagab, et amet saab täielikult täita oma ülesandeid ja aidata kaasa julgeolekuliidu strateegiliste prioriteetide saavutamisele.

Kooskõlas poliitilistes suunistes⁴⁷ esitatud üleskutsega, mille kohaselt „peame tegema kõik endast oleneva oma kodanike kaitsmiseks“, käsitletakse käesolevas ettepanekus neid valdkondi, kus sidusrühmad paluvad suuremat toetust Europolile, et aidata liikmesriikidel tagada kodanike turvalisust.

1.5.5. *Erinevate kasutada olevate rahastamisvõimaluste, sealhulgas vahendite ümberpaigutamise võimaluste hinnang*

Ettepanekus 2021.–2027. aasta mitmeaastase finantsraamistiku kohta tunnistatakse vajadust eu-LISA tugevdamise järele, et suurendada 2021. aastal toetust liikmesriikide tõhusale piirihaldusele.

Alates 2016. aastast ja eu-LISA volituste viimasest läbivaatamisest on valitsenud ameti andmevoogude ja tema teenuste nõudluse hüppelise kasvu suundumus,⁴⁸ mille tulemusena on esitatud taotlusi eelarve ja töötajate arvu suurendamiseks üle algselt kavandatud taseme.

Kuna ettepanekuga lisatakse eu-LISA määrusesse olulised uued ülesanded ning selgitatakse, kodifitseeritakse ja täpsustatakse muid ülesandeid, suurendades sellega eu-LISA suutlikkust aluslepingute raames, ei saa seda katta stabiilsel tasemel ressurssidest. Ettepanekut tuleb toetada asjakohaste rahaliste ja inimressurssidega, mis tuleb leida 2021.–2027. aasta mitmeaastase finantsraamistiku rubriigist 4 „Ränne ja piirihaldus“.

⁴⁴ COM(2020) 456, 27.5.2020.

⁴⁵ COM(2020) 440 final, lisad 1–2, 27.5.2020.

⁴⁶ COM(2020) 605 final, 24.7.2020.

⁴⁷ https://ec.europa.eu/commission/sites/beta-political/files/political-guidelines-next-commission_et.pdf.

⁴⁸ eu-LISA 2019. aasta Schengeni infosüsteemi tegevusnäitajad osutavad, et päringud ja päringutabamused on kolmekordistunud 6 miljonilt 2014. aastal 18 miljonile 2019. aastal.

1.6. Ettepaneku kestus ja finantsmõju

Piiratud kestusega ettepanek/algatus

- Ettepanek/algatus hõlmab ajavahemikku [PP/KK]AAAA–[PP/KK]AAAA
- Finantsmõju avaldub ajavahemikul AAAA–AAAA

Piiramatu kestusega ettepanek/algatus

- Rakendamise käivitumisperiood hõlmab ajavahemikku 2021–2022,
- millele järgneb täieulatuslik rakendamine.

1.7. Ettenähtud eelarve täitmise viis⁴⁹

Eelarve otsene täitmine komisjoni poolt

- rakendusametite kaudu

Eelarve jagatud täitmine koostöös liikmesriikidega

Eelarve kaudne täitmine, mille puhul eelarve täitmise ülesanded on delegeeritud:

- rahvusvahelistele organisatsioonidele ja nende allasutustele (nimetage);
- Euroopa Investeeringupangale ja Euroopa Investeeringufondile;
- finantsmääruse artiklites 70 ja 71 osutatud asutustele;
- avalik-õiguslikele asutustele;
- avalikke teenuseid osutavatele eraõiguslikele asutustele, kuivõrd nad esitavad piisavad finantstagatised;
- liikmesriigi eraõigusega reguleeritud asutustele, kellele on delegeeritud avaliku ja erasektori partnerluse rakendamine ja kes esitavad piisavad finantstagatised;
- isikutele, kellele on delegeeritud Euroopa Liidu lepingu V jaotise kohaste ÜVJP erimeetmete rakendamine ja kes on kindlaks määratud asjaomases alusaktis.
- *Mitme eelarve täitmise viisi valimise korral esitage üksikasjad rubriigis „Märkused“.*

Märkused

ELi rahaline baasosalus eu-LISA eelarves on kindlaks määratud mitmeaastase finantsraamistiku dokumendi nr 68⁵⁰ ja 2021. aasta eelarveprojektile lisatud III töödokumendi põhjal. Käesolevas finantssselgituses esitatud teave ei piira 2021.–2027. aasta mitmeaastase finantsraamistiku ega 2021. aasta eelarve vastuvõtmist.

Kuna 2021.–2027. aasta mitmeaastast finantsraamistikku ja 2021. aasta eelarvet ei ole vastu võetud, hõlmab algatuse hinnanguline finantsmõju üksnes vahendeid, mida on vaja lisaks eu-LISA ELi rahalisele baasosalusele (lisakulud võrreldes lähtestsenaariumiga).

⁴⁹ Eelarve täitmise viise koos viidetega finantsmäärusele on selgitatud veebisaidil <https://myintracomm.ec.europa.eu/budgweb/EN/man/budgmanag/Pages/budgmanag.aspx>.

⁵⁰ Komisjoni talituste töödokument „Detsentraliseeritud asutused ja Euroopa Prokuratuur“.

2. HALDUSMEETMED

2.1. Järelevalve ja aruandluse eeskirjad

Ettepanekut käsitlev järelevalve ja aruandlus toimub eu-LISA määruses⁵¹ ja finantsmääruses⁵² sätestatud põhimõtete kohaselt ning kooskõlas detsentraliseeritud asutusi käsitleva ühise lähenemisviisiga⁵³.

eu-LISA peab igal aastal saatma komisjonile, Euroopa Parlamendile ja nõukogule ühtse programmdokumendi, mis sisaldab mitmeaastast ja aasta tööprogrammi ning vahendite kavandamist. Dokumendis on sätestatud eesmärgid, oodatavad tulemused ning tulemusnäitajad eesmärkide saavutamise ja tulemuste jälgimiseks. eu-LISA peab haldusnõukogule esitama ka iga-aastase konsolideeritud tegevusaruande. See aruanne sisaldab eelkõige teavet ühtses programmdokumendis sätestatud eesmärkide ja tulemuste saavutamise kohta. Aruanne tuleb saata ka komisjonile, Euroopa Parlamendile ja nõukogule.

Nagu on märgitud eu-LISA määruse artiklis 39, hindab komisjon pärast haldusnõukoguga konsulteerimist 12. detsembriks 2023 ja seejärel iga viie aasta järel vastavalt oma suunistele ameti töö tulemuslikkust, lähtudes tema eesmärkidest, volitustest, asukohtadest ja ülesannetest. Hindamise käigus analüüsitakse ka käesoleva määruse rakendamist ning seda, kuidas ja mil määral aitab amet mõjusalt kaasa suuremahuliste IT-süsteemide operatiivjuhtimisele ning vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneva ala koordineeritud, kulutõhusa ja sidusa IT-keskkonna väljaarendamisele liidu tasandil. Hindamisel selgitatakse eelkõige välja, kas oleks vaja muuta ameti volitusi, ja hinnatakse sellise võimaliku muudatuse finantsmõju. Haldusnõukogu võib anda komisjonile soovitusi käesoleva määruse muutmiseks.

Kui komisjon leiab, et ameti töö jätkamine ei ole ametile seatud eesmärkide, volituste ja ülesannete seisukohast enam põhjendatud, võib ta teha ettepaneku käesolevat määrust vastavalt muuta või see kehtetuks tunnistada.

Komisjon esitab lõikes 1 osutatud hindamistulemused Euroopa Parlamendile, nõukogule ja haldusnõukogule. Hindamistulemused avalikustatakse.

Seoses SISi toimimisega vaatavad komisjon, liikmesriigid ja eu-LISA määruse (EL) 2018/1862 alusel SISi kasutamise korrapäraselt läbi ja jälgivad seda, et tagada selle jätkuv tulemuslik ja tõhus toimimine.

Määruse (EL) 2018/1862 artikliga 51 on ette nähtud, et komisjon hindab vähemalt iga viie aasta järel, kuidas Europol SISi kasutab. Hindamine hõlmab Europoli menetlusi andmete sisestamiseks SISi. Europol peab tagama hindamise põhjal tehtud järelduste ja soovitustest suhtes asjakohaste järeelmeetmete võtmise. Euroopa Parlamendile ja nõukogule saadetakse aruanne hindamise tulemuste ja järeelmeetmete kohta.

⁵¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 14. novembri 2018. aasta määrus (EL) 2018/1726 (ELT L 295, 21.11.2018, lk 99).

⁵² Haldusnõukogu 28. augusti 2019. aasta otsus nr 2019-198, millega kehtestatakse Vabadusel, Turvalisusel ja Õigusel Rajaneva Ala Suuremahuliste IT-süsteemide Operatiivjuhtimise Euroopa Liidu Ameti (eu-LISA) finantseeskirjad.

⁵³ https://europa.eu/european-union/sites/europa.eu/files/docs/body/joint_statement_and_common_approach_2012_et.pdf.

Lisaks sisaldab määruse (EL) 2018/1862 artikli 74 lõige 9 sätteid korrapärase ametliku läbivaatamis- ja hindamisprotsessi kohta, mida kohaldatakse ka käesoleva muudatusega kehtestatava uue hoiatusteadete kategooria suhtes.

2.2. Haldus- ja kontrollisüsteem

2.2.1. Eelarve täitmise viisi, rahastamise rakendamise mehhanismi(de), maksete tegemise korra ja kavandatava kontrollistrateegia selgitus.

Võttes arvesse, et ettepanek mõjutab ELi iga-aastast toetust eu-LISA-le, täidetakse ELi eelarvet kaudse eelarve täitmise kaudu.

Usaldusväärse finantsjuhtimise põhimõtte kohaselt täidetakse eu-LISA eelarvet kooskõlas tulemusliku ja tõhusa sisekontrolliga⁵⁴. Seetõttu on eu-LISA kohustatud rakendama asjakohast kontrollistrateegiat, mida koordineeritakse kontrolliahelas osalevate asjaomaste osalejate vahel.

Järelkontrollide puhul kohaldatakse eu-LISA kui detsentraliseeritud asutuse suhtes eelkõige järgmist:

- komisjoni siseauditi talituse siseaudit;
- Euroopa Kontrollikoja aastaaruanded, milles esitatakse kinnitav avaldus raamatupidamise aastaaruande usaldusväärsuse ning selle aluseks olevate tehingute seaduslikkuse ja korrektsuse kohta;
- iga-aastane eelarve täitmisele heakskiidu andmine Euroopa Parlamendi poolt;
- võimalikud OLAFi juurdlused, mille eesmärk on eelkõige tagada, et ametitele eraldatud vahendeid kasutatakse nõuetekohaselt.

eu-LISA partnerasutusena rakendab rände ja siseasjade peadirektoraat oma detsentraliseeritud asutuste kontrollistrateegiat, et tagada usaldusväärne aruandlus oma iga-aastase tegevusaruande raames. Kuigi detsentraliseeritud asutused vastutavad täielikult oma eelarve täitmise eest, vastutab rände ja siseasjade peadirektoraat eelarvepädevate institutsioonide kehtestatud iga-aastaste osamaksete korrapärase tasumise eest.

Euroopa Ombudsman pakub eu-LISA-le täiendava kontrolli- ja aruandlustasandi.

2.2.2. Teave kindlakstehtud riskide ja nende vähendamiseks kasutusele võetud sisekontrollisüsteemi(de) kohta

Kindlaks on tehtud järgmised riskid:

- eu-LISA võimalikud raskused käesolevas ettepanekus esitatud arenduste juhtimisel paralleelselt muude käimasolevate arendustega (nt riiki sisenemise ja riigist lahkumise süsteem, ELi reisiinfo ja -lubade süsteem ning SISi, VISi ja Eurodaci ajakohastamine);
- selliste ettevalmistuste sõltuvus üksteisest, mida eu-LISA teeb seoses keskse SISiga ja Europol teeb tehnilise liidese loomisel andmete edastamiseks SISi;
- eu-LISA põhitegevuse killustatus ülesannete ja taotluste paljususe tõttu;
- operatiivvajaduste rahuldamiseks piisavate rahaliste vahendite ja inimressursside puudumine;

⁵⁴

eu-LISA finantsmääruse artikkel 30.

- IKT-vahendite puudumine, mis põhjustab viivitusi vajalike põhisüsteemide arendamisel ja ajakohastamisel;
- riskid, mis on seotud isikuandmete töötlemisega eu-LISA poolt ning vajadusega korrapäraselt hinnata ja kohendada menetluslikke ja tehnilisi kaitsemeetmeid, et tagada isikuandmete kaitse ja põhiõigused.

eu-LISA rakendab spetsiaalset sisekontrolliraamistikku, mis põhineb Euroopa Komisjoni sisekontrolli raamistikul. Ühtne programmdokument peab sisaldama teavet sisekontrollisüsteemide kohta ning iga-aastane konsolideeritud tegevusaruanne peab sisaldama teavet sisekontrollisüsteemide tõhususe ja tulemuslikkuse, sealhulgas riskihindamise kohta. 2019. aasta konsolideeritud tegevusaruandes märgitakse, et ameti juhtkonnal on piisav kindlus selle kohta, et on kehtestatud asjakohane sisekontroll ja et see toimib kavakohaselt. Kogu aasta jooksul tehti peamised riskid asjakohaselt kindlaks ja neid juhiti. Seda kindlustunnet kinnitavad ka tehtud sise- ja välisauditite tulemused.

Veel ühe sisekontrolli tasandi tagab eu-LISA siseauditi üksus, kes tugineb iga-aastasele auditikavale, milles võetakse eelkõige arvesse eu-LISA riskide hindamist. Siseauditi üksus aitab eu-LISA-l saavutada tema eesmärgi, kasutades süsteemset ja distsiplineeritud lähenemisviisi riskijuhtimis-, kontrolli- ja juhtimisprotsesside tulemuslikkuse hindamiseks ning andes soovitusi nende täiustamiseks.

Lisaks teevad eu-LISA-poolse isikuandmete töötlemise üle järelevalvet Euroopa Andmekaitseinspektor ja eu-LISA andmekaitseametnik (sõltumatu funktsioon, mis on otseselt seotud haldusnõukogu sekretariaadiga).

Samuti viib rände ja siseasjade peadirektoraat eu-LISA partnerpeadirektoraadina läbi iga-aastase riskijuhtimise, et teha kindlaks ja hinnata ametite, sealhulgas eu-LISA tegevusega seotud võimalikke suuri riske. Oluliseks peetavatest riskidest teatatakse igal aastal rände ja siseasjade peadirektoraadi juhtimiskavas, millele lisatakse leevendusmeetmeid sisaldav tegevuskava.

2.2.3. *Kontrollide kulutõhususe (kontrollikulude suhe hallatavate vahendite väärtusse) hinnang ja põhjendus ning prognoositav veariski tase (maksete tegemise ja sulgemise ajal).*

Komisjon esitab aruande, mis käsitleb kontrollikulude suhet hallatavate vahendite väärtusse. Rände ja siseasjade peadirektoraadi 2019. aasta tegevusaruande kohaselt on see suhe kaudse eelarve täitmise raames volitatud üksuste ja detsentraliseeritud asutuste, sealhulgas eu-LISA puhul 0,28 %.

Euroopa Kontrollikoda kinnitas eu-LISA 2018. aasta raamatupidamise aastaaruande seaduslikkust ja korrektsust, mis tähendab, et veamäär on alla 2 %. Ei ole alust arvata, et nimetatud veamäär lähiaastatel suureneb.

Lisaks on eu-LISA finantsmääruse artiklis 80 sätestatud, et kui liidu asutuse siseauditi üksuse tegevus ei ole kulutõhus, võib liidu asutus võtta vastu otsuse kasutada ühist siseauditi üksust koos teiste samas poliitikavaldkonnas tegutsevate liidu asutustega.

2.3. **Pettuse ja eeskirjade eiramise ärahoidmise meetmed**

Pettuse-, korrupsiooni- ja muu ebaseadusliku tegevuse vastase võitlusega seotud meetmed on esitatud muu hulgas eu-LISA määruse artiklis 50 ja eu-LISA finantsmääruse X jaotises.

eu-LISA osaleb eelkõige Euroopa Pettustevastase Ameti pettuste ennetamise meetmetes ning teavitab komisjoni viivitamata oletatavatest pettusejuhtumitest ja muudest finantsrikkumistest kooskõlas oma pettusevastase võitluse sisestrateegiaga.

Lisaks on rände ja siseasjade peadirektoraat kui partnerpeadirektoraat töötanud OLAFi esitatud metoodika alusel välja oma pettustevastase strateegia ja selle rakendanud. Detsentraliseeritud asutused, sealhulgas Europol, kuuluvad strateegia kohaldamisalasse. Rände ja siseasjade peadirektoraadi 2019. aasta tegevusaruandes jõuti järeldusele, et pettuste ennetamise ja avastamise protsessid toimivad rahuldavalt ning suurendasid seega kindlust seoses sisekontrolli eesmärkide saavutamise.

3. ETTEPANEKU/ALGATUSE HINNANGULINE FINANTSMÕJU

3.1. Mitmeaastase finantsraamistiku rubriigid ja kulude eelarveread, millele mõju avaldub

- Olemasolevad eelarveread

Järjestage mitmeaastase finantsraamistiku rubriigiti ja iga rubriigi sees eelarveridade kaupa

Mitmeaastase finantsraamistiku rubriik	Eelarverida	Assigneeringute liik	Rahaline osalus			
	Nr	Liigendatud/liigendamata ⁵⁵	EFTA riigid ⁵⁶	kandidaatriigid ⁵⁷	kolmandad riigid	finantsmääruse artikli 21 lõike 2 punkti b tähenduses
4	11 10 02 – Vabadusel, Turvalisusel ja Õigusel Rajaneva Ala Suuremahuliste IT-süsteemide Operatiivjuhtimise Euroopa Liidu Amet (eu-LISA)	Liigendatud	EI	EI	JAH	EI

- Uued eelarveread, mille loomist taotletakse

Järjestage mitmeaastase finantsraamistiku rubriigiti ja iga rubriigi sees eelarveridade kaupa

Mitmeaastase finantsraamistiku rubriik	Eelarverida	Assigneeringute liik	Rahaline osalus			
	Nr [Rubriik.....]	Liigendatud/liigendamata	EFTA riigid	kandidaatriigid	kolmandad riigid	finantsmääruse artikli 21 lõike 2 punkti b tähenduses
	[XX.YY.YY.YY]		JAH/EI	JAH/EI	JAH/EI	JAH/EI

⁵⁵ Liigendatud = liigendatud assigneeringud / liigendamata = liigendamata assigneeringud.

⁵⁶ EFTA: Euroopa Vabakaubanduse Assotsiatsioon.

⁵⁷ Kandidaatriigid ja vajaduse korral Lääne-Balkani potentsiaalsed kandidaatriigid.

3.2. Hinnanguline mõju kuludele

3.2.1. Üldine hinnanguline mõju kuludele

miljonites eurodes (kolm kohta pärast koma)

Mitmeaastase finantsraamistiku rubriik	4	Ränne ja piirihaldus
---	---	----------------------

eu-LISA: Vabadusel, Turvalisusel ja Õigusel Rajaneva Ala Suuremahuliste IT-süsteemide Operatiivjuhtimise Euroopa Liidu Amet			Aasta 2021 ⁵⁸	Aasta 2022	Aasta 2023	Aasta 2024	Aasta 2025	Aasta 2026	Aasta 2027	KOKKU
Jaotis 1:	Kulukohustused	(1)	0,160	0,160	0	0	0	0	0	0,320
	Maksed	(2)	0,160	0,160	0	0	0	0	0	0,320
Jaotis 2:	Kulukohustused	(1a)	0	0	0	0	0	0	0	0
	Maksed	(2a)	0	0	0	0	0	0	0	0
Jaotis 3:	Kulukohustused	(3a)	0	1,500						1,500
	Maksed	(3b)	0	1,500						1,500
eu-LISA assigneeringud KOKKU	Kulukohustused	=1+1a +3a	0,160	1,660						1,820
	Maksed	=2+2a +3b	0,160	1,660						1,820

⁵⁸ Aasta, mil alustatakse ettepaneku/algatuse rakendamist. „N“ asemel tuleb märkida rakendamise esimene aasta (näiteks 2021). Sama tuleb teha ka järgnevate aastate puhul.

Mitmeaastase finantsraamistiku rubriik	5	„Halduskulud“
---	----------	---------------

miljonites eurodes (kolm kohta pärast koma)

		Aasta N	Aasta N+1	Aasta N+2	Aasta N+3	Lisage vajalik arv aastaid, et kajastada kogu finantsmõju kestust (vt punkt 1.6)	KOKKU
<.....> peadirektoraat							
• Personalikulud							
• Muud halduskulud							
<.....> peadirektoraat KOKKU	Assigneeringud						

Mitmeaastase finantsraamistiku RUBRIIGI 5 assigneeringud KOKKU	(Kulukohustuste kogusumma = maksete kogusumma)							
---	--	--	--	--	--	--	--	--

miljonites eurodes (kolm kohta pärast koma)

		Aasta 2021 ⁵⁹	Aasta 2022	Aasta 2023	Aasta 2024	Aasta 2025	Aasta 2026	Aasta 2027	KOKKU
Mitmeaastase finantsraamistiku RUBRIIKIDE 1–5 assigneeringud KOKKU	Kulukohustused	0,160	1,660						1,820
	Maksed	0,160	1,660						1,820

⁵⁹ Aasta, mil alustatakse ettepaneku/algatuse rakendamist. „N“ asemel tuleb märkida rakendamise esimene aasta (näiteks 2021). Sama tuleb teha ka järgnevate aastate puhul.

3.2.2. Hinnanguline mõju eu-LISA assigneeringutele

- Ettepanek/algatus ei hõlma tegevusassigneeringute kasutamist
- Ettepanek/algatus hõlmab tegevusassigneeringute kasutamist, mis toimub järgmiselt:

Kulukohustuste assigneeringud miljonites eurodes (kolm kohta pärast koma)

Märkige eesmärgid ja väljundid			Aasta 2021		Aasta 2022		Aasta 2023		Aasta 2024		Aasta 2025		Aasta 2026		Aasta 2027		KOKKU	
	VÄLJUNDID																	
	↓	Väljundi liik ⁶⁰	Keskmine kulu	Arv	Kulu	Arv	Kulu	Arv	Kulu	Arv	Kulu	Arv	Kulu	Arv	Kulu	Arv	Kulu	Väljundite arv kokku
ERIEESMÄRK nr 1⁶¹ Kesküsteemi arendamine																		
- Väljund					1	1,500	1										1	1,500
- Väljund																		
- Väljund																		
Erieesmärk nr 1 kokku					1	1,500	1										1	1,500
ERIEESMÄRK nr 2 Kesküsteemi hooldus																		
- Väljund																		
Erieesmärk nr 2 kokku																		
KULUD KOKKU																		

⁶⁰ Väljunditena käsitatakse tarnitud tooteid ja osutatud teenuseid (rahastatud üliõpilasvahetuste arv, ehitatud teede pikkus kilomeetrites jms).

⁶¹ Vastavalt punktile 1.4.2. „Erieesmärk/erieesmärgid...“.

3.2.3. Hinnanguline mõju eu-LISA personalikuludele

3.2.3.1. Ülevaade

- Ettepanek/algatus ei hõlma haldusassigneeringute kasutamist
- Ettepanek/algatus hõlmab haldusassigneeringute kasutamist, mis toimub järgmiselt:

miljonites eurodes (kolm kohta pärast koma)

	Aasta 2021 ⁶²	Aasta 2022	Aasta 2023	Aasta 2024	Aasta 2025	Aasta 2026	Aasta 2027	KOKKU
--	-----------------------------	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------	-------

Ajutised töötajad (AD palgaastmed)								
Ajutised töötajad (AST palgaastmed)								
Lepingulised töötajad	0,160	0 160						0,320
Riikide lähetatud eksperdid								

KOKKU	0,160	0,160						0,320
--------------	--------------	--------------	--	--	--	--	--	--------------

Personalivajadus (täistööajale taandatud töötajad)

	Aasta 2021 ⁶³	Aasta 2022	Aasta 2023	Aasta 2024	Aasta 2025	Aasta 2026	Aasta 2027	KOKKU
--	-----------------------------	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------	---------------	-------

Ajutised töötajad (AD palgaastmed)								
Ajutised töötajad (AST palgaastmed)								
Lepingulised töötajad	2	2						
Riikide lähetatud eksperdid								

KOKKU	2	2						
--------------	----------	----------	--	--	--	--	--	--

⁶² Aasta, mil alustatakse ettepaneku/algatuse rakendamist. „N“ asemel tuleb märkida rakendamise esimene aasta (näiteks 2021). Sama tuleb teha ka järgnevatel aastatel.

⁶³ Aasta, mil alustatakse ettepaneku/algatuse rakendamist. „N“ asemel tuleb märkida rakendamise esimene aasta (näiteks 2021). Sama tuleb teha ka järgnevatel aastatel.

Värbamine on kavandatud 2021. aastaks, et töötajad oleksid valmis tööle asuma ja saaksid õigeaegselt alustada keskse SISI väljatöötamist, eesmärgiga tagada vastloodud hoiatusteadete kategooria rakendamine 2022. aastaks.

3.2.3.2. Vastutava peadirektoraadi hinnanguline personalivajadus

- Ettepanek/algatus ei hõlma personali kasutamist.
- Ettepanek/algatus hõlmab personali kasutamist, mis toimub järgmiselt:

Hinnanguline väärtus täisarvuna (või maksimaalselt ühe kohaga pärast koma)

	Aasta N	Aasta N+1	Aasta N+2	Aasta N+3	Lisage vajalik arv aastaid, et kajastada kogu finantsmõju kestust (vt punkt 1.6)		
• Ametikohtade loeteluga ette nähtud ametikohad (ametnikud ja ajutised töötajad)							
XX 01 01 01 (komisjoni peakorteris ja esindustes)							
XX 01 01 02 (delegatsioonides)							
XX 01 05 01 (kaudne teadustegevus)							
10 01 05 01 (otsene teadustegevus)							
• Koosseisuväline personal (täistööajale taandatud töötajad)⁶⁴							
XX 01 02 01 (üldvahenditest rahastatavad lepingulised töötajad, riikide lähetatud eksperdid ja renditööjõud)							
XX 01 02 02 (lepingulised töötajad, kohalikud töötajad, riikide lähetatud eksperdid, renditööjõud ja noored spetsialistid delegatsioonides)							
XX 01 04_{yy}⁶⁵	- peakorteris ⁶⁶						
	- delegatsioonides						
XX 01 05 02 (lepingulised töötajad, riikide lähetatud eksperdid ja renditööjõud kaudse teadustegevuse valdkonnas)							
10 01 05 02 (lepingulised töötajad, riikide lähetatud eksperdid ja renditööjõud otsese teadustegevuse							

⁶⁴ Lepingulised töötajad, kohalikud töötajad, riikide lähetatud eksperdid, renditööjõud, noored spetsialistid delegatsioonides.

⁶⁵ Tegevusassigneeringutest rahastatavate koosseisuväliste töötajate ülempiiri arvestades (endised B..A read).

⁶⁶ Peamiselt struktuurifondid, Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfond (EAFRD) ja Euroopa Kalandusfond (EFF).

valdkonnas)							
Muud eelarveread (märkige)							
KOKKU							

XX tähistab asjaomast poliitikavaldkonda või eelarvejaotist.

Personalivajadused kaetakse juba meedet haldavate peadirektoraadi töötajatega ja/või töötajate peadirektoraadi sisese ümberpaigutamise teel. Vajaduse korral võidakse personali täiendada iga-aastase vahendite eraldamise menetluse käigus, arvestades olemasolevate eelarvepiirangutega.

Ülesannete kirjeldus:

Ametnikud ja ajutised töötajad	
Koosseisuvälised töötajad	

Täistööajale taandatud töötajate kulukalkulatsiooni kirjeldus tuleks esitada V lisa 3. jaos.

3.2.4. Kooskõla kehtiva mitmeaastase finantsraamistikuga

- Ettepanek/algatus on kooskõlas kehtiva mitmeaastase finantsraamistikuga.
- Ettepanekuga/algatusega kaasneb mitmeaastase finantsraamistiku asjaomase rubriigi ümberplaneerimine.

Märkused

Ettepanek on kooskõlas 2021.–2027. aasta mitmeaastase finantsraamistikuga.

Praeguses etapis ei ole 2021.–2027. aasta mitmeaastase finantsraamistiku ümberplaneerimist ette nähtud; see ei välista siiski tulevase ümberplaneerimise võimalust.

eu-LISA täiendavate rahaliste vahendite mõju eelarvele tasakaalustatakse rubriigi 4 kavandatud kulutuste kompenseeriva vähendamisega.

- Ettepanek/algatus nõuab paindlikkusinstrumendi kohaldamist või mitmeaastase finantsraamistiku läbivaatamist⁶⁷

Selgitage, millised toimingud on vajalikud, osutades asjaomastele rubriikidele, eelarveridadele ja summadele.

3.2.5. Kolmandate isikute rahaline osalus

- Ettepanek/algatus ei hõlma kolmandate isikute poolset kaasrahastamist
- Ettepanek/algatus hõlmab kaasrahastamist, mille hinnanguline summa on järgmine:

Assigneeringud miljonites eurodes (kolm kohta pärast koma)

	Aasta N	Aasta N+1	Aasta N+2	Aasta N+3	Lisage vajalik arv aastaid, et kajastada kogu finantsmõju kestust (vt punkt 1.6)			Kokku
Nimetage kaasrahastav asutus								
Kaasrahastatavad assigneeringud KOKKU								

⁶⁷ Vt nõukogu määruse (EL, Euratom) nr 1311/2013 (millega määratakse kindlaks mitmeaastane finantsraamistik aastateks 2014–2020) artiklid 11 ja 17.

3.3. Hinnanguline mõju tuludele

- Ettepanekul/algatusel puudub finantsmõju tuludele
- Ettepanekul/algatusel on järgmine finantsmõju:
  - omavahenditele
  - muudele tuludele
  - palun märkige, kas see on kulude eelarveridasid mõjutav sihtotstarbeline tulu

miljonites eurodes (kolm kohta pärast koma)

Tulude eelarverida:	Jooksva aasta eelarves kättesaadavad assigneeringud	Ettepaneku/algatuse mõju ⁶⁸					Lisage vajalik arv aastaid, et kajastada kogu finantsmõju kestust (vt punkt 1.6)		
		Aasta N	Aasta N+1	Aasta N+2	Aasta N+3				
Artikkel									

Mitmesuguste sihtotstarbeliste tulude puhul märkige, milliseid kulude eelarveridasid ettepanek mõjutab.

Täpsustage tuludele avaldatava mõju arvutamise meetod.

⁶⁸

Traditsiooniliste omavahendite (tollimaksud ja suhkrumaksud) korral tuleb märkida netosummad, st brutosumma pärast 20 % sissenõudmiskulude mahaarvamist.